

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

આર/ફોજદારી અપીલ નં. ૧૫૯૭/૨૦૧૩ માં તારીખ ૨૪/૦૨/૨૦૨૬ ના હુકમ માં સુધારા આદેશ

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલત માં

આર/ફોજદારી અપીલ (સજા વિરુદ્ધ) નં. ૧૫૯૭/૨૦૧૩

[તારીખ ૨૦/૦૨/૨૦૨૬ ના હુકમમાં 'સ્પીકિંગ ટુ મિનિટ્સ' અંગેની નોંધ પર]

=====

શામજી @ સુનીલ @ ડાકુડો તે કાળુભાઈ મેરનો પુત્ર

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

=====

ઉપસ્થિતી:

અપીલકર્તા માટે શ્રી પી. પી. મજમુદાર

સામાવાળા માટે શ્રી રોનક રાવલ, એ.પી.પી.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમુર્તી શ્રી ઇલેશ જે. વોરા

અને

માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી આર. ટી. વછાણી

તારીખ: ૨૪/૦૨/૨૦૨૬

મૌખિક હુકમ

(દ્વારા: માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી ઇલેશ જે. વોરા)

ઓફિસ નોંધ વંચાણે લીધી.

તારીખ ૨૦/૦૨/૨૦૨૬ ના મૌખિક ચુકાદામાં, પેરા-૨૭ માં 'કથિત' શબ્દ 'ગુનો કરનાર' ના બદલે ભૂલથી ટાઈપ થયેલ છે.

આથી, પેરા-૨૭ માં 'કથિત' ના બદલે 'ગુનો કરનાર' શબ્દ વાંચવો.

પેરા-૨૮ માં, છેલ્લી લીટી આ મુજબ વાંચવી: રજિસ્ટ્રીને તુરંત જ રેકૉર્ડ અને પ્રોસીડિંગ્સ ટ્રાયલ કોર્ટને પરત મોકલવા નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

રજિસ્ટ્રીને તે મુજબ નવો રીટ જારી કરવા નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

ઓફિસ નોંધનો તે મુજબ નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(ઇલેશ જે. વોરા, ન્યાયમુર્તીશ્રી)

(આર. ટી. વછાણી, ન્યાયમુર્તીશ્રી)

તારીખ ૨૪/૦૨/૨૦૨૬ ના હુકમ દ્વારા સુધારેલ ચુકાદો

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલત માં

આર/ફોજદારી અપીલ (સજા વિરુદ્ધ) નં. ૧૫૯૭/૨૦૧૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી ઇલેશ જે. પોરા

અને

માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી આર. ટી. વછાણી

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર: હા/ના

=====

શામજી @ સુનીલ @ ડાકુડો કાળુભાઈ મેરનો પુત્ર

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

=====

હાજરી:

અપીલકર્તા માટે શ્રી પી. પી. મજમુદાર

સામાવાળા માટે શ્રી રોનક રાવલ, એ.પી.પી.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી ઇલેશ જે. પોરા

અને

માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી આર. ટી. વછાણી

તારીખ: ૨૦/૦૨/૨૦૨૬

મૌખિક ચુકાદો

(દ્વારા: માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી ઇલેશ જે. પોરા)

૧. સજા વિરુદ્ધની આ અપીલ જેતપુર, રાજકોટના વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ દ્વારા સેશન્સ કેસ નં. ૬૪/૨૦૧૧ માં પસાર કરાયેલા તારીખ ૨૭/૦૮/૨૦૧૩ ના સજાના ચુકાદા અને હુકમ સામે કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા એકમાત્ર આરોપી શામજી @ સુનીલ @ ડાકુડો કાળુભાઈને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવી આજીવન કેદ અને ૧૦૦૦/- રૂપિયા દંડ, અને દંડ ન ભરે તો ૩ મહિનાની સાદી કેદની સજા ફટકારવામાં આવી છે, તેમજ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૨૦૧ હેઠળ પણ દોષિત ઠેરવી ૨ વર્ષની કેદ અને ૩૦૦/- રૂપિયા દંડ, અને તે ન ભરે તો ૭ દિવસની સાદી કેદની સજાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે.
૨. અપીલકર્તા આરોપીની સજા તરફ દોરી જતા ફરિયાદપક્ષના કેસની વિગત નીચે મુજબ છે:

૨.૧ આ બેવડી હત્યાનો કેસ છે. મૃતકોના નામ મનીષ બાબુભાઈ મકવાણા અને કૌશલ રસિકભાઈ પારેખ છે. મૃતકો અને અપીલકર્તા આરોપી જેતપુર, રાજકોટના રહેવાસી છે અને ઘટના પહેલા તેઓ ગાઢ મિત્રો હતા. હત્યાની ઘટના ૧૫/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ બપોરના સમયે જેતપુરમાં બની હતી. ઘટના પહેલા અપીલકર્તા આરોપીને શંકા હતી કે તેની પત્નીને મૃતક મનીષ બાબુભાઈ સાથે સંબંધ હતા અને તે બાબતે તેમની વચ્ચે ઝઘડો થયો હતો. ઉક્ત સંબંધનો બદલો લેવા માટે, અપીલકર્તા આરોપીએ મૃતક મનીષ બાબુભાઈ અને કૌશલ રસિકભાઈને તેના ઘરે ઠંડા પીણાં પીવા માટે આમંત્રણ આપ્યું હતું. આ આમંત્રણ મૃતક કૌશલના મોબાઈલ પર મળ્યું હતું અને તે સમયે મૃતક કૌશલ પારેખ અને મૃતક મનીષ મકવાણા અન્ય બે મિત્રો પરેશ ચંદુભાઈ @ હકલી અને મનીષ @ કરાભાઈ સાથે ગામના મંદિર પાસે એકઠા થયા હતા. બંને મૃતકો આરોપીના ઘરે ગયા હતા. આરોપીએ બંનેને 'ફૂટ બિયર' આપ્યું હતું. આ ફૂટ બિયરમાં આરોપીએ ઝેરી પદાર્થ (સોડિયમ નાઈટ્રાઈટ) ભેળવ્યો હતો. ઝેરી ફૂટ બિયર પીધા પછી બંને મૃતકો આરોપીનું ઘર છોડીને મંદિર પાસે આવ્યા હતા. થોડા સમય પછી, બંને અર્ધબેભાન અવસ્થામાં આવી ગયા હતા. સાક્ષી પરેશ @ હકલીએ તેમને જોયા અને તે મુજબ તેઓને જેતપુરની ખાનગી હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા, પરંતુ સારવાર મળે તે પહેલા જ તેઓનું મૃત્યુ નીપજ્યું હતું.

૨.૨ અકસ્માત મોતની નોંધણીના આધારે, જેતપુર પોલીસે મૃતદેહોને પોસ્ટમોર્ટમ માટે મોકલ્યા હતા. મૃત્યુનું કારણ ઝેર પીવાને કારણે 'કાર્ડિયો રેસ્પિરેટરી ફેલ્ચોર' (હૃદય અને શ્વસનતંત્ર બંધ થવું) હતું, જે ઝેર પાછળથી સોડિયમ નાઈટ્રાઈટ તરીકે ઓળખાયું હતું.

૨.૩ મૃતક કૌશલ રસિકભાઈ પારેખના ભાઈ દ્વારા ૨૦/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ એફ.આઈ.આર. દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં અન્ય બાબતો સાથે એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે, તેના ભાઈના દુઃખદ અવસાન પછી તેઓ આઘાતમાં હતા, અને ત્યારબાદ મૃતક કૌશલના મિત્રે માહિતી આપી હતી કે બંને મૃતકોને આરોપીએ તેના ઘરે ઠંડા પીણાં માટે બોલાવ્યા હતા અને મોબાઈલ ફોન પર વારંવારની વિનંતીને કારણે બંને ત્યાં ગયા હતા અને થોડા સમય પછી તેઓ મંદિરની બેન્ચ પર અર્ધબેભાન અવસ્થામાં મળી આવ્યા હતા. ટૂંકમાં, ફરિયાદીએ ફરિયાદમાં આક્ષેપ કર્યો હતો કે બંને મૃતકોનું મૃત્યુ આરોપીએ ફૂટ બિયરમાં ઝેર ભેળવીને આપવાને કારણે થયું છે અને આ ઝેર આપવા પાછળનો હેતુ મૃતક મનીષ સામે બદલો લેવાનો હતો, કારણ કે તેને આરોપીની પત્ની સાથે સંબંધ હતા.

૨.૪ ગુનો નોંધાયા પછી, અપીલકર્તા આરોપીની ૨૧/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને તેના રિમાન્ડ દરમિયાન, નિદર્શન અને પુનઃનિર્માણ પંચનામા દ્વારા તેણે સ્વેચ્છાએ જાહેર કર્યું કે તેણે કેવી રીતે સોડિયમ નાઈટ્રાઈટ ઝેરની વ્યવસ્થા કરી અને તેને ફૂટ બિયરમાં ભેળવ્યું.

તપાસ અધિકારીએ તપાસ દરમિયાન સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધ્યા, ફૂટ બિયર અને સોડિયમ નાઇટ્રેટની ખરીદી અંગેના જરૂરી પુરાવા એકત્ર કર્યા અને જપ્ત કરેલી વસ્તુઓને રાસાયણિક વિશ્લેષણ માટે એફ.એસ.એલ. માં મોકલી આપી. તપાસ બાદ આરોપી વિરુદ્ધ બેવડી હત્યા અને પુરાવાનો નાશ કરવાના ગુના માટે પૂરતા પુરાવા મળતા, અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતા મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી, જેમણે કેસ જેતપુર સેશન્સ કોર્ટમાં મોકલી આપ્યો. ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપો ઘડ્યા, જેનો આરોપીએ ઇનકાર કર્યો અને ટ્રાયલની માંગણી કરી.

૩. ફરિયાદપક્ષ પક્ષે આરોપી વિરુદ્ધ કેસ ચલાવવા માટે કુલ ૨૧ સાક્ષીઓની તપાસ કરી અને ૨૯ દસ્તાવેજી પુરાવાઓ રજૂ કર્યા, જેની વિગત નીચે મુજબના ટેબલમાં છે.

મૌખિક પુરાવા:

ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧ – આંક ૧૦	પ્રવીણભાઈ જયરામભાઈ સોલંકી, પંચ સાક્ષી
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૨ – આંક ૧૨	નરેશભાઈ રતિભાઈ ચૌહાણ, પંચ સાક્ષી
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૩ – આંક ૧૬	હેનસભાઈ ભૂપતભાઈ વાઘેલા, પંચ સાક્ષી
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૪ – આંક ૧૮	કમલેશભાઈ રમેશભાઈ ભેડા, પંચ સાક્ષી
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૫ – આંક ૨૦	સમીરભાઈ સિતારભાઈ તરકેશા, પંચ સાક્ષી
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૬ – આંક ૨૧	મનીષ @ લાલો રસિકભાઈ પારેખ,

	ફરિયાદી
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૭ – આંક ૨૪	સિકંદરભાઈ કાદરભાઈ વહાણવટી
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૮ – આંક ૨૭	મહેશભાઈ વિઠ્ઠલભાઈ વંજારી
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૯ – આંક ૨૮	જયંતી @ જીતેશ બાબુભાઈ મકવાણા
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ – આંક ૩૦	પરેશ @ હકલી ચંદુભાઈ ગજેરા
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૧ – આંક ૩૨	કાસમભાઈ મામદભાઈ શમા
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૨ – આંક ૩૪	અજીતભાઈ કરીમભાઈ પરમાર
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૩ – આંક ૩૬	ડોક્ટર સંજયકુમાર રઘુનંદનપ્રસાદ સિંહા
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૪ – આંક ૩૯	ભરતકુમાર મોહનભાઈ ખાંપરા
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૫ – આંક ૪૨	કેવલભાઈ અશોકભાઈ જયસ્વાલ
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૬ – આંક ૪૪	નરેશ @ પપ્પુ ગોવિંદભાઈ ઘાંઘા
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૭ – આંક ૪૭	રામજીભાઈ શામતભાઈ બગડા
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૮ – આંક ૪૮	અશોકભાઈ ગજાનનભાઈ ત્રિવેદી
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૯ – આંક ૫૧	અનિરુદ્ધસિંહ જુવાનસિંહ જાડેજા, તપાસ અધિકારી
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૨૦ – આંક ૬૭	રમાગૌરી પુરષોત્તમભાઈ રાજગુરુ, પી.એસ.ઓ.
ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૨૧ – આંક ૭૦	બળવંતભાઈ પ્રભાતભાઈ સોનારા, તપાસ અધિકારી

દસ્તાવેજી પુરાવા:

આંક – ૧૧	મૃતક મનીષભાઈનું ઇનકવેસ્ટ પંચનામું
આંક – ૧૩	મૃતક કૌશલભાઈનું ઇનકવેસ્ટ પંચનામું

આંક - ૧૭	ઘટના સ્થળનું પંચનામું
આંક - ૧૮	ઘટના સ્થળનું પંચનામું
આંક - ૨૨	ફરિયાદ
આંક - ૨૩	ધરપકડ પંચનામું
આંક - ૨૫	ડેમોન્સ્ટ્રેશન પંચનામું
આંક - ૩૩	ડિસ્કવરી પંચનામું
આંક - ૩૭	મનીષભાઈનો પી.એમ. રિપોર્ટ
આંક - ૩૮	કૌશલભાઈનો પી.એમ. રિપોર્ટ
આંક - ૪૦	ઘટના સ્થળના નકશા માટે પોલીસ યાદી
આંક - ૪૧	ઘટના સ્થળનો નકશો
આંક - ૪૩	કેતન અશોકભાઈ જયસ્વાલ દ્વારા સહી કરાયેલા કાગળો
આંક - ૪૫	પ્રદીપ કેમિકલ્સમાંથી સોડિયમ નાઇટ્રેટનું બિલ
આંક - ૪૬	ફેક્ટરીમાં કામદારોની હાજરી પત્રક
આંક - ૪૮	ફરિયાદી દ્વારા પત્ર
આંક - ૫૦	ગુનો નોંધવા માટેની યાદી
આંક - ૫૨	અકસ્માત મોત રજિસ્ટર નં. ૨૮/૧૧ ની નકલ
આંક - ૫૩	અકસ્માત મોત રજિસ્ટર નં. ૨૯/૧૧ ની નકલ
આંક - ૫૪-૫૫	તપાસ હેડ કોન્સ્ટેબલ આર. એસ. બગડાને સોંપવાનો હુકમ
આંક - ૫૬	તપાસ પી.આઈ. એ. વી. જાડેજાને સોંપવાનો હુકમ
આંક - ૫૭	મુદ્દામાલની તપાસ કરવા સાયન્ટિફિક લેબોરેટરીના ડેપ્યુટી ડાયરેક્ટરને પત્ર
આંક - ૬૦	એફ.એસ.એલ. દ્વારા વસ્તુઓની રસીદ
આંક - ૬૮	મૂળ એફ.આઈ.આર.
આંક - ૬૯	સ્ટેશન ડાયરીની નકલ

૪. ફરિયાદપક્ષના પુરાવા પૂર્ણ થયા બાદ, અપીલકર્તા આરોપીને સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી,

જેમાં તેણે જણાવ્યું હતું કે તે નિર્દોષ છે અને તેનું નામ 'ડાકુડો' નથી અને તે તે નામે ઓળખાતો નથી. તે સાડી પ્રિન્ટિંગ પ્રોસેસિંગની ફેક્ટરીમાં કામ કરતો નથી અને તે મૃતક મનીષ અને કૌશલને ઓળખતો નથી. સંબંધિત સમયે તેની પાસે મોબાઈલ ફોન નહોતો અને તેણે કૌશલના મોબાઈલ પર ફોન કરીને બંને મૃતકોને તેના ઘરે બોલાવ્યા નહોતા. આરોપીએ છેલ્લે તેની પત્નીના મનીષ સાથેના ગેરકાયદેસર સંબંધોના આક્ષેપને પણ નકારી કાઢ્યો હતો.

- પ. તક આપવામાં આવી હોવા છતાં, આરોપી પક્ષ તરફથી કોઈ પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા નથી.

ટ્રાયલ કોર્ટના તારણો:

૬. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાઓ તેમજ પક્ષકારોની રજૂઆતોને ધ્યાનમાં રાખીને આરોપીને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ અને ૨૦૧ હેઠળ દોષિત જાહેર કર્યો અને ઉપર મુજબની સજા ફટકારી. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે નોંધ્યું કે ફરિયાદપક્ષે સંજોગોની કડી સાબિત કરી છે અને દરેક સંજોગ આરોપીના ગુના તરફ જ આંગળી ચીંધે છે. ટ્રાયલ કોર્ટે ઠરાવ્યું કે ફરિયાદપક્ષે હત્યા પાછળનો હેતુ સફળતાપૂર્વક સાબિત કર્યો છે અને મૃતકોનું મૃત્યુ ઝેરી પદાર્થ – સોડિયમ નાઈટ્રેટ આપવાને કારણે થયું છે જે આરોપીએ મેળવ્યો હતો અને ફૂટ બિયરમાં ભેળવ્યો હતો.

૭. સજા અને દોષિત ઠેરવવાના આ ચુકાદાથી નારાજ થઈને અપીલકર્તાએ આ અપીલ દાખલ કરી છે.

૮. ફરિયાદપક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવા:

અમે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા તેના સાક્ષીઓ મારફત રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવાઓ પર એક નજર કરવા માંગીએ છીએ:

૮.૧ ડોક્ટર સંજય આર. સિંહા (ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૩): આ સાક્ષી મેડિકલ

ઓફિસર, સરકારી હોસ્પિટલ, જેતપુર તરીકે ફરજ બજાવતા હતા, જેમણે મૃતક મનીષ બી. મકવાણા અને કૌશલ રસિકભાઈ પરીખના મૃતદેહોનું પોસ્ટમોર્ટમ (મરણોત્તર પરીક્ષા) કર્યું હતું. બંને મૃતકોનું મૃત્યુ ઝેર પીવાને કારણે હૃદય અને શ્વસનતંત્ર નિષ્ફળ જવાના કારણે થયું હતું. પોસ્ટમોર્ટમ દરમિયાન, ડોક્ટરને બંને મૃતકોના શરીર પર કોઈ બાહ્ય કે આંતરિક ઈજાઓ જોવા મળી ન હતી, પરંતુ ઝેર પીવાના ચિહ્નો તરીકે આંગળીઓ અને અંગૂઠાના નખ પર સાયનોસિસ (વાદળી છાંટ) જોવા મળી હતી. વિસેરાના રાસાયણિક વિશ્લેષણના અહેવાલો બાકી હોવાથી સાક્ષીએ મૃત્યુના અંતિમ કારણને પેર્ફિંગ રાખ્યું હતું અને એફ.એસ.એલ. (આંક ૧૬) ના અહેવાલ દર્શાવે છે કે, પેટના ભાગો અને લિવર, ફેફસાં, બરોળ અને કિડનીના અન્ય ટુકડાઓમાં સોડિયમ નાઇટ્રેટ નામનું ઝેરી તત્વ મળી આવ્યું હતું. ટૂંકમાં, તબીબી પુરાવા (પી.એમ. નોટ - આંક ૩૭

અને ૩૮) વિસેરા રિપોર્ટ (આંક ૧૬) ની સાથે સાબિત કરે છે કે, બંને મૃતકોના મૃત્યુનું કારણ ઝેર આપવાને કારણે હતું.

૮.૨ મનીષ ઉર્ફે લાલા રસિક પરીખ (ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૬): આ સાક્ષી મૃતક

કૌશલ પરીખના ભાઈ છે. આ સાક્ષીને ઘટના વિશે કોઈ અંગત જાણકારી નથી. તેમને ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ – પરેશ ઉર્ફે હકલો ચંદુભાઈ ગજેરા દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી. સાક્ષીને ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ પાસેથી તેના ભાઈ અને મૃતકની ગંભીર હાલત વિશે જાણવા મળ્યું હતું જેઓ ગામના મંદિરના બાંકડા પર મળી આવ્યા હતા. આ સાક્ષીએ તેના ભાઈના મૃત્યુ પર શંકા વ્યક્ત કરી હતી અને અકસ્માત મોતની તપાસ દરમિયાન તેમનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું અને તેમના નિવેદનમાં તેમણે ખુલાસો કર્યો હતો કે, તેમનો ભાઈ રહસ્યમય સંજોગોમાં મૃત્યુ પામ્યો છે અને તેઓ તેમના ભાઈના મૃત્યુ અંગે તપાસ કરી રહ્યા છે અને આઘાત તથા માનસિક આંચકાને કારણે, તેઓ આ બાબતે વધુ ખુલાસો કરવાની સ્થિતિમાં ન હતા અને ભવિષ્યમાં તેઓ ઘટનાની તમામ હકીકતો જાહેર કરશે અને ઘટનાના પાંચ દિવસ પછી એટલે કે ૨૦/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ, તેમણે આરોપી વિરુદ્ધ એફ.આઈ.આર. (પ્રથમ માહિતી અહેવાલ) નોંધાવી હતી જેમાં આક્ષેપ કર્યો હતો કે, તેના ભાઈ અને મૃતક મનીષને અપીલકર્તા-આરોપીએ તેના ઘરે બોલાવ્યા હતા અને તેમને ઝેરી પદાર્થ મિશ્રિત ફૂટ બિયર પીવડાવ્યું હતું કારણ કે અપીલકર્તા-આરોપીને શંકા

હતી કે, મૃતક મનીષને તેની પત્ની સાથે અફેર (અનૈતિક સંબંધ) હતો. એફ.આઈ.આર.નો આધાર ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ – પરેશ ઉર્ફે હકલો દ્વારા આપવામાં આવેલી માહિતી હતી જે બંને મૃતકોના મિત્ર હતા અને તેમણે જોયું હતું કે બંને મૃતકો અપીલકર્તા-આરોપીના ઘરે ગયા હતા. ઉલટ તપાસમાં, બચાવ પક્ષે એ પ્રસ્થાપિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે કે, અપીલકર્તા-આરોપી "ડાકુડો ઉર્ફે સુનીલ" તરીકે ઓળખાતો ન હતો. જોકે, આરોપીની ઓળખ અંગે સાક્ષીની જુબાની ડગી નથી. બચાવ પક્ષે એ પ્રસ્થાપિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે કે, પાંચ દિવસના વિલંબ પછી, અપીલકર્તાને ગુનામાં ખોટી રીતે ફસાવવામાં આવ્યો છે. ઉલટ તપાસમાં, સાક્ષીએ સમજાવ્યું છે કે, સંબંધિત સમયે, તેઓ આઘાત અને માનસિક આંચકામાં હતા જે એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં વિલંબનું કારણ હોઈ શકે છે.

૮.૩ જીતેશ બાબુલાલ મકવાણા (ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૯): આ સાક્ષી મૃતક

મનીષ બાબુભાઈ મકવાણાના ભાઈ છે અને ફરિયાદપક્ષ કેસ મુજબ, મૃતકે તેના મૌખિક નિવેદન દ્વારા સાક્ષી સમક્ષ ખુલાસો કર્યો હતો કે, "તેણે ડાકુડાના ઘરે કોલ્ડ ટ્રિક પીધું હતું". સાક્ષીને કોઈના દ્વારા ઘટનાની જાણ કરવામાં આવી હતી અને તેઓ તાત્કાલિક તે સ્થળે પહોંચી ગયા હતા જ્યાં બંને મૃતકો ગામના મંદિરના બાંકડા પર પડેલા હતા. બંને મૃતકોને ખાનગી ક્લિનિકમાં સારવાર માટે ગુડ્સ રિક્ષામાં લઈ જવામાં

આવી રહ્યા હતા અને હોસ્પિટલના રસ્તે જતા સમયે, મૃતક મનીષનું માથું આ સાક્ષીના ખોળામાં હતું અને અર્ધજાગૃત અવસ્થામાં, મૃતક મનીષે ખુલાસો કર્યો હતો કે, તેણે ડાકુડાના ઘરે કોલ્ડ ટ્રિક પીધું હતું.

૮.૪ પરેશ ઉર્ફે હકલો ચંદુભાઈ ગજેરા (ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦): આ સાક્ષી

બંને મૃતકોના નજીકના મિત્ર હતા અને સંબંધિત સમયે, તેઓ બંને મૃતકોની સાથે હતા. આ સાક્ષીએ મુખ્ય તપાસમાં જણાવ્યું છે કે, ૧૫/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ બપોરે આશરે ૧૨:૦૦ વાગ્યે, તેઓ બે મૃતકો અને અન્ય એક મિત્ર, મનીષ ઉર્ફે કારો સાથે ગામના મંદિરે એકઠા થયા હતા અને તે સમયે મૃતક કૌશલને તેના મોબાઈલ પર ફોન આવ્યો હતો. અપીલકર્તા-આરોપીએ મૃતક કૌશલ અને મનીષને કોલ્ડ ટ્રિક્સ પીવા માટે તેના ઘરે બોલાવવા માટે ફોન કર્યો હતો. મૃતક કૌશલે આ માહિતી તમામ મિત્રો સાથે શેર કરી હતી. સાક્ષી અને અન્ય મિત્રોએ મૃતક મનીષ અને કૌશલને સાવચેત કર્યા હતા કે, ફરિયાદ કરીને અપીલકર્તાના ઘરે ન જાવ કારણ કે અગાઉના પ્રસંગે, અપીલકર્તાએ તેની પત્નીના મનીષ સાથેના શંકાસ્પદ અફેર બાબતે ઝઘડો કર્યો હતો. સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે, ચર્ચા દરમિયાન, અપીલકર્તાએ ફરીથી ફોન કર્યો અને મૃતક કૌશલ અને મનીષને તેના ઘરે આવવા કહ્યું અને એમ પણ જણાવ્યું કે, તે કોલ્ડ ટ્રિક્સ ખરીદવા જઈ રહ્યો છે અને તે મિસ્ટ કોલ આપશે. સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે, મૃતક કૌશલે તેને જાણ કરી હતી કે, તેના મોબાઈલ ફોન

પર અપીલકર્તાનો મિસ્ટ્ર કોલ આવ્યો હતો. સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે, અપીલકર્તાના આગ્રહને કારણે, બંને મૃતકો અપીલકર્તાના ઘરે જવા સંમત થયા હતા. સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે, અપીલકર્તાએ માત્ર બંને મૃતકોને જ આમંત્રણ આપ્યું હતું અને અન્ય મિત્રો સાથે ન આવવા વિનંતી કરી હતી. સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે, અગાઉના વિવાદને કારણે, તેઓ અને અન્ય મિત્રો બંને મૃતકોની સાથે અપીલકર્તાના ઘર સુધી ગયા હતા અને તેમણે જોયું હતું કે, બંને મૃતકો અપીલકર્તાના ઘરની અંદર ગયા હતા અને તેઓ થોડો સમય અપીલકર્તાના ઘરની બહાર રોકાયા હતા જેથી કટોકટીના સમયે તેઓ બંને મૃતકોને મદદ કરી શકે. સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે, થોડા સમય પછી, જ્યારે તેમને કોઈ અસામાન્ય વસ્તુ જણાઈ નહીં, ત્યારે તેઓ અન્ય મિત્રો સાથે ત્યાંથી નીકળી ગયા હતા અને થોડા સમય પછી, જ્યારે તેઓ મંદિર પાસેના પાનના ગણે હતા, ત્યારે તેમણે જોયું કે, બંને મૃતકો મંદિરના બાંકડા પર પડેલા હતા અને તેઓ અર્ધ બેભાન અવસ્થામાં હતા. સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે, પાનના ગણાના માલિક અને અન્યની મદદથી બંને મૃતકોને તાત્કાલિક ખાનગી હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા અને તે દરમિયાન, તેમણે મૃતક મનીષના ભાઈને જાણ કરી હતી. સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે, બંને મૃતકોને મૃત જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને હોસ્પિટલ ખાતે, તેમણે મૃતક કૌશલના ભાઈ સાથે અપીલકર્તા-આરોપી

દ્વારા તેના ઘરે યોજાયેલી પાર્ટી વિશે વાતચીત કરી હતી.

ઉલટ તપાસમાં, બચાવ પક્ષે એ પ્રસ્થાપિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે કે અપીલકર્તા-આરોપી "ડાકુડા ઉર્ફે સુનીલ" તરીકે ઓળખાતો ન હતો અને જેતપુર ગામમાં ડાકુડા તરીકે ઓળખાતા અન્ય વ્યક્તિઓ પણ હતા. જોકે, આ બાબતે સાક્ષીની જુબાની ડગી નથી અને તેઓ આરોપીની ઓળખ પર અડગ રહ્યા હતા. બચાવ પક્ષે એ પ્રસ્થાપિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે કે, તપાસ દરમિયાન તેમનું નિવેદન નોંધવામાં અસ્પષ્ટ વિલંબ થયો છે જે તેમના પુરાવાને અવિશ્વસનીય બનાવશે. જોકે, ઉલટ તપાસમાં સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે, પોલીસના ડરને કારણે તેમણે આરોપીએ તેના ઘરે યોજાતી પાર્ટી વિશે વહેલી તકે ખુલાસો કર્યો ન હતો.

૮.૫ કેવલ જયસ્વાલ (ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૫): આ સાક્ષી "જીજ્ઞેશ પાન એન્ડ

રિફ્રિ સિફ્રિ પાન" ના નામે પોતાનો વ્યવસાય કરતા પાનના ગદ્દાના માલિક છે. આ સાક્ષીએ તેમની મુખ્ય તપાસમાં જણાવ્યું છે કે, ૧૫/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ બપોરના સમયે, અપીલકર્તા તેમની દુકાને ઠંડા ફૂટ બિયર ખરીદવા આવ્યો હતો જે તેમણે પાર્સલ તરીકે પેક કરીને અપીલકર્તાને વેચ્યા હતા. તેમણે કોર્ટમાં આરોપીને ઓળખી કાઢ્યા હતા અને વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, તે જ વ્યક્તિ ઠંડા ફૂટ બિયર ખરીદવા તેમની દુકાને આવ્યો હતો. ઉલટ તપાસમાં, બચાવ પક્ષે એ પ્રસ્થાપિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે કે, આખા દિવસ દરમિયાન ભીડને કારણે, તેમના માટે

દરેક ગ્રાહકને યાદ રાખવું શક્ય નથી જે સામાન્ય રીતે તેમની દુકાને પાન અથવા કોલ્ડ ડ્રિંક્સ ખરીદવા માટે આવતા હોય છે. જોકે, સાક્ષી અપીલકર્તા દ્વારા તેમની દુકાનેથી ફૂટ બિયર ખરીદવાના મુદ્દે અડગ રહ્યા હતા.

૮.૬ નરેશ ઉર્ફે પપ્પુ ગોવિંદ ધાંધા (ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૬): આ સાક્ષી

જેતપુર શહેરમાં "શક્તિ બાંધેજ" ના નામે પોતાનો પ્રિન્ટિંગનો વ્યવસાય કરે છે. ફેક્ટરીનું કામ મુખ્યત્વે બાંધણીની સાડીઓને અલગ-અલગ રંગ આપવાનું છે અને અલગ-અલગ રંગો તૈયાર કરવા માટે સાડીઓના પ્રિન્ટિંગ માટે સોડિયમ નાઈટ્રેટના અંશોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. સાક્ષીએ કેમિકલના હેતુ માટે સ્થાનિક વેપારી એટલે કે પ્રદીપ કેમિકલ્સ પાસેથી જથ્થાબંધ સોડિયમ નાઈટ્રેટ ખરીદ્યું હતું અને વેપારી દ્વારા વેચવામાં આવેલી ૫૦ કિલો વજનની શણની થેલીનું એક પાર્સલ ખરીદ્યું હતું. રંગ આપવાની પ્રક્રિયા માટે, વધુ પ્રોસેસિંગ માટે માનવબળની જરૂર પડે છે. અપીલકર્તા આરોપી ૦૩/૦૫/૨૦૧૧ થી ૦૮/૦૫/૨૦૧૧ સુધી મજૂરી કામ માટે માસ્ટર તરીકે નોકરી પર હતો. મસ્ટરના સંબંધિત પાનાની નકલ જેમાં અપીલકર્તાનું નામ મજૂર તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યું હતું તે સાક્ષી દ્વારા સોડિયમ નાઈટ્રેટના ખરીદીના બિલો સાથે આંક ૪૫ અને ૪૬ પર રજૂ કરવામાં આવી હતી. આ સાક્ષીએ મુખ્ય તપાસમાં જણાવ્યું છે કે, અપીલકર્તા તેમના દ્વારા નોકરી પર રાખવામાં આવ્યો હતો

અને મસ્ટર તેમના દ્વારા જાતે તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું અને નિભાવવામાં આવ્યું હતું. ફરિયાદપક્ષનો કેસ છે કે, જ્યારે અપીલકર્તા સાક્ષીની નોકરીમાં હતો, ત્યારે તેણે ૫૦ કિલોની થેલીમાંથી ઝેરી પદાર્થ સોડિયમ નાઇટ્રેટનો કેટલોક ભાગ ચોરીછૂપીથી મેળવ્યો હતો અને ત્યારબાદ તેણે તેને ફૂટ બિયરમાં ભેળવ્યો હતો જે કથિત રીતે બંને મૃતકોએ પીધો હતો. સાક્ષીએ કોર્ટમાં આરોપીને ઓળખી કાઢ્યા છે અને ફરીથી પુષ્ટિ કરી છે કે, ઉલ્લેખિત સમયગાળા દરમિયાન, અપીલકર્તા આરોપીએ તેમની ફેક્ટરીમાં માસ્ટર તરીકે કામ કર્યું હતું. ઉલટ તપાસમાં, બચાવ પક્ષે એ પ્રસ્થાપિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે કે, આંક જપ – મસ્ટરનો અર્ક, આરોપી વિરુદ્ધ પુરાવા ઊભા કરવા માટે બનાવટી રીતે બનાવવામાં આવ્યો છે, જોકે, સાક્ષી આ બાબતે ઉલટ તપાસમાં ટકી રહ્યા હતા અને તે સૂચન સાથે સંમત થયા ન હતા કે, અપીલકર્તાએ ક્યારેય તેમની ફેક્ટરીમાં કામ કર્યું નથી અને સુનીલ નામ અહીંના અપીલકર્તા સાથે કોઈ પણ રીતે જોડાયેલું નથી.

૮.૭ રામજીભાઈ બગડા (ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૭): આ સાક્ષી ઘટનાના દિવસે

એટલે કે ૧૫/૦૭/૨૦૧૧ ના રોજ જેતપુર સીટી પોલીસ સ્ટેશનમાં પોલીસ હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે ફરજ પર હતા અને અકસ્માત મોતની નોંધણી પછી, તેઓ તપાસના હવાલે આવ્યા હતા. તપાસ દરમિયાન, ઈન્કવેસ્ટ (પંચનામું) તૈયાર કર્યા પછી, બંને મૃતકોના મૃતદેહો તેમના

દ્વારા જેતપુર સરકારી હોસ્પિટલમાં પોસ્ટમોર્ટમ માટે મોકલવામાં આવ્યા હતા અને મૃતકના ભાઈ એટલે કે મનીષ ઉર્ફે લાલા રસિક પરીખનું નિવેદન પણ નોંધ્યું હતું અને તે આંક ૪૮ પર રજૂ કરવામાં આવ્યું છે. ઉલટ તપાસમાં, સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે, ન તો ફરિયાદી મનીષભાઈએ કે ન તો ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ કે અન્ય કોઈએ તેમની સમક્ષ ખુલાસો કર્યો હતો કે બંને મૃતકોને અપીલકર્તા આરોપીએ તેના ઘરે બોલાવ્યા હતા અને તેમને ફૂટ બિચરમાં ભેળવેલો ઝેરી પદાર્થ પીવડાવ્યો હતો.

૮.૮ અશોકકુમાર ગજાનન ત્રિવેદી (ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૮): આ સાક્ષીએ

જેતપુર સીટી પોલીસ સ્ટેશનમાં પી.એસ.આઈ. તરીકે સેવા આપી હતી અને ૨૦/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ, જ્યારે તેઓ ફરજ પર હતા, ત્યારે તેમણે ફરિયાદી મનીષ પરીખ દ્વારા કથિત રીતે જાહેર કરવામાં આવેલી એફ.આઈ.આર. નોંધી હતી, જે તેમણે આંક ૨૨ પર રજૂ કરી છે. એફ.આઈ.આર. નોંધવા સિવાય, તેમણે તપાસને લગતું બીજું કંઈ કર્યું નથી. ઉલટ તપાસમાં સાક્ષી દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું છે કે, તેમને અકસ્માત મોતની કેસની કાગળો તપાસવાની તક મળી હતી અને તેમણે નોંધ્યું હતું કે બે વ્યક્તિઓના રહસ્યમય સંજોગોમાં મૃત્યુ થયા છે. મુખ્ય તપાસમાં વધુમાં જણાવાયું છે કે, એફ.આઈ.આર. નોંધતી વખતે, તેમણે પોતે એફ.આઈ.આર.ની વિગતો નોંધી હતી અને તે આધારે ટાઈપ કરેલી એફ.આઈ.આર. તૈયાર કરવામાં આવી હતી. સાક્ષીએ એ વાતનો ઇનકાર

કર્ચો છે કે, એફ.આઈ.આર. ફરિયાદીના એડવોકેટ દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવી હતી. વધુમાં જણાવાયું છે કે, એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં ૦૫ દિવસનો વિલંબ થયો છે અને ફરિયાદી દ્વારા સમજાવ્યા મુજબ વિલંબનું કારણ માનસિક આંચકો અને આઘાત છે.

૮.૯ અનિરુદ્ધસિંહ જાડેજા (ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૯): આ સાક્ષી સીટી પોલીસ

સ્ટેશન, જેતપુરના પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર હોવાથી, તેમને કેસની તપાસ સોંપવામાં આવી હતી. સાક્ષીએ તેમની મુખ્ય તપાસમાં જણાવ્યું છે કે, કેસની તપાસ દરમિયાન, તેમણે સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધ્યા હતા, ઘટના સ્થળનું પંચનામું કર્યું હતું, અપીલકર્તા-આરોપીની ધરપકડ કરી હતી અને તેના રિમાન્ડ સમયગાળા દરમિયાન, આરોપીના ખુલાસા નિવેદન પરથી, ઘટના સ્થળેથી જરૂરી વસ્તુઓ જપ્ત કરી હતી અને મેળવી હતી અને જપ્ત કરેલી વસ્તુઓને રાસાયણિક વિશ્લેષણ માટે એફ.એસ.એલ.માં મોકલી હતી. ઉલટ તપાસમાં, આઈ.ઓ. એ સ્વીકાર્યું છે કે, ૨૦/૦૫/૨૦૧૧ પહેલા, ઘટનાની સંબંધિત હકીકતો જાહેર કરવા માટે સાક્ષીઓ તેમની સમક્ષ ક્યારેય આવ્યા ન હતા. સાક્ષીએ એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે, સાક્ષી પરેશ ઉર્ફે હકલીએ, તેના પોલીસ નિવેદનમાં આરોપીનું પૂરું નામ જણાવ્યું નથી. તેમણે એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે, આરોપીની ઓળખ માટે તેમણે એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા ઓળખ પત્ર યોજી ન હતી. સાક્ષીએ એ વાતનો ઇનકાર કર્યો છે કે, જેતપુર

ગામના ત્રણ થી ચાર રહીશો છે જેમના નામ "ડાકુડો" છે. સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે સાક્ષી પરેશ ઉર્ફે હકલીએ ઘટના સ્થળ બતાવ્યું નથી. એમ પણ સ્વીકાર્યું છે કે, એ.ડી. કેસની તપાસ દરમિયાન, સંબંધિત અધિકારી દ્વારા ઘટના સ્થળનું પંચનામું કરવામાં આવ્યું હતું. આઈ.ઓ. એ એમ પણ સ્વીકાર્યું છે કે, ડેમોન્સ્ટ્રેશન અને/અથવા રિકન્સ્ટ્રક્શન પંચનામું કરવા માટે કાયદામાં કોઈ જોગવાઈ નથી. સાક્ષીએ એવા સૂચનનો ઇનકાર કર્યો છે કે, કેસ રેકૉર્ડમાં દર્શાવ્યા મુજબ અપીલકર્તા શામજી ઉર્ફે સુનીલ ઉર્ફે ડાકુડોનું નામ તેને હત્યાના ગંભીર કેસમાં ફસાવવા માટે ખોટી રીતે દર્શાવવામાં આવ્યું છે. સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે, "શામજી ઉર્ફે સુનીલ ઉર્ફે ડાકુડો" નામની વ્યક્તિ જેતપુરમાં "શક્તિ બાંધેજ" નામની ફેક્ટરીમાં કામ કરતી નથી, જોકે સાક્ષીએ સ્વૈચ્છિક રીતે સ્પષ્ટતા કરી છે કે સુનીલ તરીકે ઓળખાતી વ્યક્તિ ફેક્ટરીમાં કામ કરતી હતી અને તે જ વ્યક્તિએ ૦૩/૦૫/૨૦૧૧ થી ૦૮/૦૫/૨૦૧૧ સુધી કામ કર્યું હતું. સાક્ષીએ એમ પણ સ્વીકાર્યું છે કે, જેતપુર શહેરમાં ઘણી બધી ફેક્ટરીઓ સાડીઓના પ્રિન્ટિંગ માટે વપરાતા રંગ તૈયાર કરવા માટે સોડિયમ નાઈટ્રેટનો ઉપયોગ કરે છે. સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે, તપાસ દરમિયાન એવું બહાર આવ્યું નથી કે મૃતક મનીષને કોઈની સાથે અનૈતિક સંબંધો હતા. છેલ્લે, સાક્ષીએ એ વાતનો ઇનકાર કર્યો છે કે, ડાકુડાના નામે આરોપીને તેમના દ્વારા ગુનામાં ખોટી રીતે ફસાવવામાં આવ્યો છે.

૯.૧૦ બલવંતભાઈ સોનારા (ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૨૧): આ સાક્ષી સીટી પોલીસ

સ્ટેશન, જેતપુરના પી.એસ.આઈ. હોવાથી, તેમણે પી.એસ.આઈ. જાડેજા પાસેથી તપાસનો હવાલો લીધો હતો અને ચાર્જશીટ દાખલ કરવા સિવાય તેમણે કેસની તપાસ કરી નથી.

૯. અમે અપીલકર્તા આરોપી વતી વિદ્વાન કાઉન્સેલ શ્રી પી. પી. મજમુદાર અને રાજ્ય વતી વિદ્વાન એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસીક્યુટર શ્રી રોનક રાવલને સાંભળ્યા છે.

રજૂઆતો:

૧૦. શ્રી મજમુદાર, વિદ્વાન વકીલશ્રીએ દોષિત ઠેરવતા વિવાદાસ્પદ ચુકાદા અને સજાના હુકમને પડકારતા એવી રજૂઆત કરી છે કે:

(અ) વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે પુરાવાઓને યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં સમજ્યા વગર આરોપી-અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવીને ગંભીર ભૂલ કરી છે;

(બ) ફરિયાદપક્ષનો કેસ સંજોગોવશાત પુરાવા પર આધારિત છે અને ફરિયાદપક્ષ દ્વારા જે સંજોગો પર ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો છે તે નિર્ણાયક રીતે સાબિત અને પ્રસ્થાપિત થયા નથી, જે માત્ર આરોપીના દોષ તરફ આંગળી ચીંધતા હોય અને સંજોગોની શૃંખલાની મુખ્ય કડી જેમ કે આરોપી દ્વારા સોડિયમ નાઇટ્રેટ ઝેર મેળવવું અને તેને ફુટ બીયરમાં ભેળવીને

તારીખ ૧૧/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ બંને મૃતકોને પીવડાવવું, તે સાબિત અને પ્રસ્થાપિત થયું નથી. આ સંબંધમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે:

(૧) ફેક્ટરીમાંથી સોડિયમ નાઇટ્રેટના નમૂના મેળવવાના રિકવરી પંચોએ ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી, તેમજ તપાસ કરનાર અધિકારીએ (આઈ.ઓ.) પંચનામાની વિગતો સાબિત કરી નથી અને તેથી, આરોપીએ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૦૬ ની ફેક્ટરીમાંથી સોડિયમ નાઇટ્રેટની ચોરી કરી હતી અને તેનો કબજો આરોપી પાસે હતો અને મૃતકોને આપવાના હેતુ માટે તેનો ઉપયોગ કર્યો હતો તેવું અનુમાન લગાવી શકાય નહીં અને મૃતકોનું મૃત્યુ આરોપી દ્વારા આપવામાં આવેલા કહેવાતા ઝેરથી થયું છે તે સાબિત કરવા માટે આ સંજોગો પર કોઈ ભરોસો મૂકી શકાય નહીં.

(૨) આરોપી દ્વારા ઠંડા પીણાની ખરીદી પણ સાબિત થઈ નથી કારણ કે વેચનાર માટે દરેક ગ્રાહક દ્વારા કરવામાં આવેલી ખરીદીને યાદ રાખવી માનવીય રીતે અશક્ય છે.

(૩) ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૦૬ ની માલિકીની "શક્તિ બંધેજ" ફેક્ટરીમાં અપીલકર્તા-આરોપીની નોકરીની હકીકત સાબિત અને પ્રસ્થાપિત થઈ નથી કારણ કે મસ્ટરના અર્ક (આંક ૪૫) માં સુનિલ નામ સિવાય કશું જ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી. કેસની હકીકતોમાં, આરોપીને કાળુભાઈ મેરના પુત્ર શામજી @

સુનિલ @ ડાકુડો તરીકે સંડોવવામાં આવ્યો છે અને ફરિયાદપક્ષ આરોપી સુનિલ તરીકે ઓળખાતો હતો તે સાબિત કરવામાં સદંતર નિષ્ફળ રહ્યું છે.

(જ) કેસની હકીકતોમાં, ઝેર આપવાની ઘટના તારીખ ૧૫/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ ૧૨:૪૫ થી ૧૩:૧૫ ની વચ્ચે બની હતી અને મૃતક મનીષના ભાઈ દ્વારા તારીખ ૨૧/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં આવી હતી. મુખ્ય સાક્ષી ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ – પરેશ @ હકલો ગજેરાને જાણકારી હતી કે બંને મૃતકોને અપીલકર્તા-આરોપી દ્વારા ઠંડા પીણા પીવા માટે આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું અને તેણે જોયું હતું કે બંને મૃતકો અપીલકર્તાના ઘરમાં દાખલ થયા હતા. મૃતકો અપીલકર્તાના ઘરમાં પ્રવેશ કરે તે પહેલાં, આરોપી દ્વારા મૃતક કૌશલના મોબાઈલ પર મોબાઈલ કોલ કરવામાં આવ્યો હતો. આમ છતાં, તપાસ દરમિયાન, અપીલકર્તા-આરોપીએ મૃતક કૌશલને ફોન કર્યો હતો અને તેને તેના ઘરે ઠંડા પીણા પીવા માટે આમંત્રણ આપ્યું હતું તે સાબિત કરવા માટે આઈ.ઓ. દ્વારા આરોપી અને મૃતક વ્યક્તિઓના મોબાઈલ ફોનની કોઈ સી.ડી.આર. વિગતો એકત્રિત કરવામાં આવી ન હતી. મુખ્ય સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦) સતત બંને મૃતકોના પરિવાર સાથે હતો. તેમ છતાં, પાંચ દિવસના સમયગાળા માટે, પોલીસની હાજરી હોવા છતાં, ફરિયાદી અથવા મુખ્ય સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦) પાસે અપીલકર્તાના ઘરે બંને મૃતકો દ્વારા ઠંડા પીણા પીવા વિશેની સાચી હકીકતો જાહેર કરવાની તક હોવા છતાં, કોઈએ પોલીસને સાચી હકીકતો જણાવી નથી. અહીં સુધી કે, ફરિયાદી કે જેનું નિવેદન

એફ.આઈ.આર. પહેલા હેડ કોન્સ્ટેબલ બગડા દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું હતું, તેમાં પણ અપીલકર્તાના ઘરે ઠંડા પીણા પીવાની કોઈ હકીકત તેના દ્વારા જાહેર કરવામાં આવી નથી. અહીં સુધી કે, કોઈપણ સાક્ષીએ બંને મૃતક વ્યક્તિઓને અપીલકર્તાના ઘરેથી બહાર આવતા જોયા નથી. આવા સંજોગોમાં, એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં અને તપાસ દરમિયાન મહત્વના સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધવામાં ન સમજાય તેવો લાંબો વિલંબ આવા સાક્ષીઓના પુરાવાને અવિશ્વસનીય બનાવે છે અને ઘટનાના દિવસે અપીલકર્તા-આરોપી દ્વારા બંને મૃતકોને તેના ઘરે આમંત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા અને તેમને કુટ બીયરમાં કથિત રીતે ભેળવેલ ઝેરી પદાર્થ સોડિયમ નાઈટ્રેટ પીવડાવવામાં આવ્યો હતો અને તે પીધા પછી, મૃતકો અપીલકર્તાનું ઘર છોડીને ગામના મંદિરના બાંકડા પર બેઠા હતા તે સાબિત કરવા માટે કોઈ ભરોસો મૂકી શકાય નહીં.

(૫) કેસની હકીકતોમાં, અપીલકર્તા-આરોપીની પત્ની સાથેના ગેરકાયદે સંબંધો એ હેતુ (મોટિવ) હતો. સંજોગોવશાત પુરાવાના કિસ્સામાં, હેતુ નોંધપાત્ર મહત્વ ધરાવે છે અને રેકૉર્ડ પર એવું કશું જ નથી કે જે દર્શાવે કે ઘટના પહેલા, ગેરકાયદે સંબંધોના મુદ્દે અપીલકર્તા અને મૃતક મનીષ વચ્ચે ઝઘડો થયો હતો અને તેથી, જ્યારે હેતુ સાબિત અને પ્રસ્થાપિત થયો નથી, ત્યારે આરોપી સામેનો આરોપ નિઃશંકપણે સાબિત થયો છે તેમ કહી શકાય નહીં.

(૬) છેલ્લે, ગુનામાં આરોપીને જોડવા માટેના ભૌતિક પુરાવા આઈ.ઓ. દ્વારા મેળવવામાં અને એકત્રિત કરવામાં આવ્યા નથી. અપીલકર્તાએ ઘટનાના દિવસે

મૃતક મનીષને તેના ઘરે બોલાવ્યો હતો તે સાબિત કરવા માટે આરોપી અને મૃતક વ્યક્તિઓના મોબાઈલ ફોનની સી.ડી.આર. વિગતો એકત્રિત કરવામાં આવી ન હતી.

૧૧. ઉપર જણાવ્યા મુજબના સંજોગોમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલ સંપૂર્ણ સજા અનુમાનો, ધારણાઓ અને શંકા પર આધારિત છે અને શંકા ગમે તેટલી પ્રબળ હોય તે પુરાવાનું સ્થાન લઈ શકતી નથી અને કાયદાની તે પ્રસ્થાપિત સ્થિતિ છે કે, આરોપોને નિઃશંકપણે સાબિત કરવાની જવાબદારી ફરિયાદપક્ષ પર રહેલી છે અને વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, ઉપર જણાવ્યા મુજબની ઘટનાઓની શૃંખલા સાબિત અને પ્રસ્થાપિત થઈ નથી અને ફરિયાદપક્ષ દ્વારા જે સંજોગો પર ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો છે તે પૈકી કોઈ પણ સંજોગો નિઃશંકપણે સાબિત થયા નથી અને તે સંજોગો સામૂહિક રીતે અથવા વ્યક્તિગત રીતે આરોપીનો દોષ પ્રસ્થાપિત કરવા માટે અપૂરતા છે અને તેથી, એવી પ્રાર્થના કરવામાં આવે છે કે, આ અપીલમાં ગુણદોષ હોવાથી તેને મંજૂર કરવામાં આવે અને દોષિત ઠેરવતા ચુકાદા અને સજાના હુકમને રદ કરવામાં આવે અને અપીલકર્તાને તમામ આરોપોમાંથી નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં આવે.

૧૨. સામાવાળા-રાજ્ય તરફથી વિદ્વાન એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર શ્રી રોનક રાવલે અપીલનો સખત વિરોધ કર્યો અને દલીલ કરી કે ટ્રાયલ કોર્ટે

અપીલકર્તા-આરોપીને ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી અને વધુમાં દલીલ કરી કે આ કેસમાં ફરિયાદપક્ષે અપીલકર્તા આરોપી વિરુદ્ધના આરોપને નિઃશંકપણે સાબિત કર્યો છે. આરોપીની ઓળખ સાબિત અને પ્રસ્થાપિત થઈ છે કારણ કે ધરપકડ સમયે, શામજી @ સુનિલ @ ડાકુડો નામનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો અને ધરપકડ પંચનામું બચાવ પક્ષ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યું છે અને તેથી, જ્યારે સાક્ષીઓ અપીલકર્તા-આરોપીને ઘટના પહેલા જાણતા હતા, ત્યારે તેની ઓળખનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી અને આઈ.ઓ. માટે ટી.આઈ. પેરડ ચોજવાની કોઈ જરૂર નહોતી. સાક્ષી (ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦) બંને મૃતકોનો ગાઢ મિત્ર હોવાથી, તે સાક્ષી હતો કે અપીલકર્તાએ બંને મૃતકોને તેના ઘરે આમંત્રિત કર્યા હતા અને કેટલીક વાતચીત પછી, બંને મૃતકો સાક્ષીની હાજરીમાં અપીલકર્તાના ઘરે ગયા હતા અને આ પાસા પર, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ નો પુરાવો સ્વીકાર્ય, વિશ્વાસપાત્ર છે અને તેની વિશ્વસનીયતાને નકારવા માટે રેકૉર્ડ પર કશું જ લાવવામાં આવ્યું નથી અને તેથી, સી.ડી.આર. વિગતોની ગેરહાજરીમાં, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ નો પુરાવો એ સાબિત અને પ્રસ્થાપિત કરવા માટે પૂરતો છે કે, મૃતકોને આરોપી દ્વારા ઠંડા પીણા પીવા માટે તેના ઘરે આમંત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા અને આમંત્રણ સ્વીકાર્યા પછી, તેઓ આરોપીના ઘરે ગયા હતા. આરોપીના ઘરેથી સોડિયમ નાઈટ્રેટનો નમૂનો લેવામાં આવ્યો હતો અને એફ.એસ.એલ. રિપોર્ટ મુજબ, તે સોડિયમ નાઈટ્રેટ ઝેર હતું અને તે આરોપી દ્વારા ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૦૬ ની ફેક્ટરીમાંથી મેળવવામાં આવ્યું

હતું અને ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૫ ની દુકાનમાંથી કુટ બીયર ખરીદીને, મૃતકોને ઝેર ભેળવેલ કુટ બીયર પીવાની ઓફર કરવામાં આવી હતી. આવા સંજોગોમાં, ઉપર જણાવ્યા મુજબના સંજોગો પર સાક્ષીઓના પુરાવા સુસંગત છે અને તેમાં કોઈ ભૌતિક વિરોધાભાસ નથી અને જ્યાં સુધી એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં વિલંબ અને સાક્ષીઓની મોડી તપાસનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી સાક્ષીઓ દ્વારા પૂરતી સમજૂતી આપવામાં આવી છે જે વધુમાં સાબિત કરે છે કે ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ અને અન્ય સાક્ષીઓનું નિવેદન ખાતરીદાયક અને વિશ્વસનીય છે અને વિલંબની પૂરતી સમજૂતી આપવામાં આવી છે.

૧૩. ઉપર જણાવ્યા મુજબના સંજોગોમાં, વિદ્વાન એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરે રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા જે આક્ષેપિત સંજોગો પર ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો છે તે નિર્ણાયક રીતે સાબિત અને પ્રસ્થાપિત થયા છે અને તે આરોપીના દોષ તરફ આંગળી ચીંધતી સંપૂર્ણ શૃંખલા બનાવે છે અને પુરાવાની શૃંખલામાં કોઈ ખામી રહી નથી અને તેથી, અપીલમાં કોઈ ગુણદોષ ન હોવાથી તેને રદ કરવામાં આવે.

૧૪. ફરિયાદપક્ષનો કેસ સંજોગોવશાત પુરાવા પર આધારિત છે. સંજોગોવશાત પુરાવાના આધારે દોષિત ઠેરવવા અંગેના કાયદાની સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા હરિશ્ચંદ્ર લાડકુ ઠાંગે વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, એ.આઈ.આર. ૨૦૦૭ સુપ્રીમ કોર્ટ ૨૯૫૭

માં વિગતવાર ચર્ચા કરવામાં આવી છે. તેના સંબંધિત ફક્રાઓને ટાંકવા ઉપયોગી થશે:

"૮. આ અદાલત દ્વારા સતત એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે જ્યાં કેસ સીધો સંજોગોવશાત પુરાવા પર આધારિત હોય, ત્યાં દોષિત હોવાનું અનુમાન ત્યારે જ વ્યાજબી ઠરી શકે જ્યારે તમામ આક્ષેપિત હકીકતો અને સંજોગો આરોપીની નિર્દોષતા અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિના દોષ સાથે અસંગત જણાય. (જુઓ હુકમ સિંઘ વિરુદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્ય (એ.આઈ.આર. ૧૯૭૭ એસ.સી. ૧૦૬૩), એરાદુ વિરુદ્ધ હૈદરાબાદ રાજ્ય (એ.આઈ.આર. ૧૯૫૬ એસ.સી. ૩૧૬), ઈરાભદ્રપ્પા વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય (એ.આઈ.આર. ૧૯૮૩ એસ.સી. ૪૪૬), યુ.પી. રાજ્ય વિરુદ્ધ સુખબાસી અને અન્ય (એ.આઈ.આર. ૧૯૮૫ એસ.સી. ૧૨૨૪), બલવિંદર સિંઘ ઉર્ફે દલબીર સિંઘ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય (એ.આઈ.આર. ૧૯૮૭ એસ.સી. ૩૫૦) અને અશોક કુમાર ચેટર્જી વિરુદ્ધ એમ.પી. રાજ્ય (એ.આઈ.આર. ૧૯૮૯ એસ.સી. ૧૮૯૦). જે સંજોગો પરથી આરોપીના દોષિત હોવાનું અનુમાન લેવામાં આવે છે તે નિઃશંકપણે સાબિત થવા જોઈએ અને તે સંજોગો પરથી જે મુખ્ય હકીકતનું અનુમાન લગાવવાનું છે તેની

સાથે ગાઢ રીતે જોડાયેલા હોવા જોઈએ. ભગત રામ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય (એ.આઈ.આર. ૧૯૫૪ એસ.સી. ૬૨૧) માં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જ્યાં કેસ સંજોગો પરથી લેવામાં આવેલા નિષ્કર્ષ પર આધારિત હોય, ત્યાં સંજોગોની સામૂહિક અસર એવી હોવી જોઈએ કે જે આરોપીની નિર્દોષતાને નકારે અને કોઈપણ વાજબી શંકા વિના ગુનાને સાબિત કરે.

૦૯. અમે સી. ચેંગા રેડ્ડી અને અન્ય વિરુદ્ધ એ.પી. રાજ્ય (૧૯૯૬ (૧૦) એસ.સી.સી. ૧૯૩) માં આ અદાલતના નિર્ણયનો પણ સંદર્ભ લઈ શકીએ છીએ, જેમાં નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે: "૨૧. સંજોગોવશાત પુરાવા પર આધારિત કેસમાં, પ્રસ્થાપિત કાયદો એ છે કે જે સંજોગો પરથી દોષિત હોવાનો નિષ્કર્ષ કાઢવામાં આવે છે તે સંપૂર્ણપણે સાબિત થવો જોઈએ અને આવા સંજોગો નિર્ણાયક પ્રકૃતિના હોવા જોઈએ. તદુપરાંત, તમામ સંજોગો સંપૂર્ણ હોવા જોઈએ અને પુરાવાની શૃંખલામાં કોઈ ખામી ન રહેવી જોઈએ. વધુમાં, સાબિત થયેલા સંજોગો માત્ર આરોપીના દોષની પૂર્વધારણા સાથે સુસંગત હોવા જોઈએ અને તેની નિર્દોષતા સાથે સંપૂર્ણપણે અસંગત હોવા જોઈએ."

૧૦. પાદલા વીરા રેડી વિરુદ્ધ એ.પી. રાજ્ય (એ.આઈ.આર. ૧૯૯૦ એસ.સી. ૭૯) માં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે કેસ સંજોગોવશાત પુરાવા પર આધારિત હોય, ત્યારે આવા પુરાવાઓએ નીચેની કસોટીઓ સંતોષવી આવશ્યક છે: (૧) જે સંજોગો પરથી દોષિત હોવાનું અનુમાન લેવાનું છે, તે પ્રબળ અને મક્કમપણે પ્રસ્થાપિત થવા જોઈએ; (૨) તે સંજોગો આરોપીના દોષ તરફ અચૂક નિર્દેશ કરવાની ચોક્કસ વૃત્તિ ધરાવતા હોવા જોઈએ; (૩) સંજોગો, સામૂહિક રીતે લેવામાં આવે તો, એવી સંપૂર્ણ શૃંખલા બનાવવી જોઈએ કે જેમાંથી તમામ માનવીય સંભાવનાઓ સાથે એવો નિષ્કર્ષ નીકળે કે ગુનો આરોપી દ્વારા જ કરવામાં આવ્યો છે અને અન્ય કોઈ દ્વારા નહીં; અને (૪) સંજોગોવશાત પુરાવા દોષિત ઠેરવવા માટે સંપૂર્ણ હોવા જોઈએ અને દોષ સિવાયની અન્ય કોઈ પૂર્વધારણાની સમજૂતી આપવા માટે અસમર્થ હોવા જોઈએ અને આવા પુરાવા માત્ર આરોપીના દોષ સાથે સુસંગત જ નહીં પરંતુ તેની નિર્દોષતા સાથે અસંગત હોવા જોઈએ.

૧૧. યુ.પી. રાજ્ય વિરુદ્ધ અશોક કુમાર શ્રીવાસ્તવ (૧૯૯૨ સી.આર.એલ. એલ.જે. ૧૧૦૪) માં એ નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો હતો કે સંજોગોવશાત પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કરવામાં ખૂબ જ કાળજી

રાખવી જોઈએ અને જો જેના પર ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો છે તે પુરાવા વ્યાજબી રીતે બે અનુમાન માટે સક્ષમ હોય, તો આરોપીની તરફેણમાં હોય તે સ્વીકારવું જોઈએ. એ પણ નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો હતો કે જે સંજોગો પર ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો છે તે સંપૂર્ણપણે પ્રસ્થાપિત થયેલા હોવા જોઈએ અને તે રીતે પ્રસ્થાપિત તમામ હકીકતોની સામૂહિક અસર માત્ર દોષની પૂર્વધારણા સાથે સુસંગત હોવી જોઈએ.

૧૨. સર આલ્ફ્રેડ વિલ્સ તેમના પ્રશંસનીય પુસ્તક 'વિલ્સ સરકમસ્ટેન્શિયલ એવિડન્સ' (પ્રકરણ VI) માં સંજોગોવશાત પુરાવાના કિસ્સામાં વિશેષ રૂપે પાળવાના નીચેના નિયમો નક્કી કરે છે: (૧) કોઈપણ કાનૂની અનુમાનના આધાર તરીકે આક્ષેપિત હકીકતો સ્પષ્ટપણે સાબિત થવી જોઈએ અને નિઃશંકપણે ફેક્ટમ પ્રોબેન્ડમ (સાથે જોડાયેલી હોવી જોઈએ; (૨) સાબિત કરવાની જવાબદારી હંમેશા તે પક્ષ પર હોય છે જે કોઈપણ હકીકતનું અસ્તિત્વ હોવાનું જણાવે છે, જે કાનૂની જવાબદારીનું અનુમાન કરે છે; (૩) તમામ કેસોમાં, ભલે તે પ્રત્યક્ષ કે સંજોગોવશાત પુરાવા હોય, શ્રેષ્ઠ પુરાવા રજૂ કરવા જોઈએ જે કેસની પ્રકૃતિ સ્વીકારે છે; (૪) દોષિત હોવાના અનુમાનને વ્યાજબી ઠેરવવા માટે, ગુનાહિત હકીકતો આરોપીની નિર્દોષતા સાથે અસંગત હોવી જોઈએ અને

તેના દોષ સિવાય અન્ય કોઈ વ્યાજબી પૂર્વધારણા પર સમજૂતી આપવા માટે અસમર્થ હોવી જોઈએ; અને (૫) જો આરોપીના દોષ વિશે કોઈ વ્યાજબી શંકા હોય, તો તે અધિકાર તરીકે નિર્દોષ છૂટવાને પાત્ર છે.

૧૩. એમાં કોઈ શંકા નથી કે દોષિત ઠેરવવાનું કામ માત્ર સંજોગોવશાત પુરાવા પર આધારિત હોઈ શકે છે પરંતુ તે આ અદાલત દ્વારા ૧૯૫૨ જેટલા જૂના સમયથી નિર્ધારિત સંજોગોવશાત પુરાવા સંબંધિત કાયદાની કસોટી દ્વારા તપાસવું જોઈએ.

૧૪. હનુમંત ગોવિંદ નરગુંડકર અને અન્ય વિરુદ્ધ એમ.પી. રાજ્ય (એ.આઈ.આર. ૧૯૫૨ એસ.સી. ૩૪૩) માં નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું: "એ ચાદ રાખવું સારું છે કે એવા કિસ્સાઓમાં જ્યાં પુરાવા સંજોગોવશાત પ્રકૃતિના હોય, ત્યાં જે સંજોગો પરથી દોષિત હોવાનો નિષ્કર્ષ કાઢવાનો હોય તે પ્રથમ તબક્કે સંપૂર્ણપણે પ્રસ્થાપિત થવા જોઈએ, અને તે રીતે પ્રસ્થાપિત તમામ હકીકતો માત્ર આરોપીના દોષની પૂર્વધારણા સાથે સુસંગત હોવી જોઈએ. ફરીથી, સંજોગો નિર્ણાયક પ્રકૃતિ અને વૃત્તિના હોવા જોઈએ અને તે પ્રસ્તાવિત સાબિત કરવાની પૂર્વધારણા સિવાયની દરેક પૂર્વધારણાને બાકાત રાખતા હોવા

જોઈએ. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, પુરાવાની શૃંખલા એટલી હદે સંપૂર્ણ હોવી જોઈએ કે જેથી આરોપીની નિર્દોષતા સાથે સુસંગત નિષ્કર્ષ માટે કોઈ વ્યાજબી આધાર ન રહે અને તે એવું દર્શાવતું હોવું જોઈએ કે તમામ માનવીય સંભાવનાઓ મુજબ આ કૃત્ય આરોપી દ્વારા જ કરવામાં આવ્યું હોવું જોઈએ."

૧૫. શરદ બિરધીચંદ સારડા વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય (એ.આઈ.આર. ૧૯૮૪ એસ.સી. ૧૬૨૨) ના પછીના નિર્ણયનો સંદર્ભ લઈ શકાય. તેમાં, સંજોગોવશાત પુરાવા સાથે કામ કરતી વખતે, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે શૃંખલા સંપૂર્ણ છે તે સાબિત કરવાની જવાબદારી ફરિયાદપક્ષ પર હતી અને ફરિયાદપક્ષમાં રહેલી ખામીને ખોટા બચાવ અથવા દલીલ દ્વારા સુધારી શકાતી નથી. આ અદાલતના શબ્દોમાં, સંજોગોવશાત પુરાવાના આધારે દોષિત ઠેરવતા પહેલા પૂર્વ શરતો સંપૂર્ણપણે પ્રસ્થાપિત થવી જોઈએ. તે છે: (૧) જે સંજોગો પરથી દોષિત હોવાનો નિષ્કર્ષ કાઢવાનો છે તે સંપૂર્ણપણે પ્રસ્થાપિત થવો જોઈએ. સંબંધિત સંજોગો 'હોવા જોઈએ' અથવા 'થવા જોઈએ' અને 'હોઈ શકે' તેમ પ્રસ્થાપિત ન થવા જોઈએ; (૨) તે રીતે પ્રસ્થાપિત હકીકતો માત્ર આરોપીના દોષની પૂર્વધારણા સાથે સુસંગત હોવી જોઈએ, એટલે કે, આરોપી દોષિત છે તે સિવાય અન્ય કોઈ પૂર્વધારણા પર તેને

સમજાવી શકાય તેમ ન હોવી જોઈએ; (૩) સંજોગો નિર્ણાયક પ્રકૃતિ અને વૃત્તિના હોવા જોઈએ; (૪) તેઓએ સાબિત કરવાની પૂર્વધારણા સિવાયની દરેક શક્ય પૂર્વધારણાને બાકાત રાખવી જોઈએ; અને (૫) પુરાવાની શૃંખલા એટલી સંપૂર્ણ હોવી જોઈએ કે જેથી આરોપીની નિર્દોષતા સાથે સુસંગત નિષ્કર્ષ માટે કોઈ વ્યાજબી આધાર ન રહે અને તમામ માનવીય સંભાવનાઓ સાથે દર્શાવવું જોઈએ કે આ કૃત્ય આરોપી દ્વારા જ કરવામાં આવ્યું હોવું જોઈએ."

૧૫. વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, આરોપી બે વ્યક્તિઓને સોડિયમ નાઈટ્રેટ ઝેર આપીને તેમની હત્યા કરવાના આરોપનો સામનો કરી રહ્યો છે. આ પાસા પર કાયદો સુસ્થાપિત છે. સુપ્રીમ કોર્ટે અનંત ચિંતામણ લાગુ વિરુદ્ધ બોમ્બે રાજ્ય (એ.આઈ.આર. ૧૯૬૦ પેજ-૫૦૦) માં ઠરાવ્યું હતું કે ઝેર આપવાના કેસને પ્રસ્થાપિત કરવા માટે ત્રણ તત્વો સાબિત કરવા જરૂરી છે; (૧) મૃત્યુ ઝેર આપવાથી થયું હતું; (૨) આરોપીના કબજામાં ઝેર હતું; (૩) આરોપી પાસે મૃતકને ઝેર આપવાની તક હતી. સુપ્રીમ કોર્ટે વધુમાં અવલોકન કર્યું કે ઝેરની શોધ હંમેશા શક્ય ન પણ હોય કારણ કે ઝેર આપવાનું કામ ગુપ્ત રીતે કરવામાં આવે છે. સુપ્રીમ કોર્ટે ઉક્ત ચુકાદામાં વધુમાં અવલોકન કર્યું કે "ઝેર આપીને હત્યાનો કેસ લગભગ હંમેશા ગુપ્તતાનો હોય છે. ઝેર આપનાર ભાગ્યે જ બીજાને

તેના વિશ્વાસમાં લે છે, અને ગુનો કરવાની તેની તૈયારીઓ પણ ગુપ્ત હોય છે. તે તેની તક જુએ છે અને તેની શોધ ટાળવા માટે ગણતરીપૂર્વક ઝેર આપે છે. તેને ઝેરનું જેટલું વધારે જ્ઞાન હશે, તેટલી વધુ ગુપ્તતા હશે, અને પરિણામે, તેની વિરુદ્ધ કેસ સાબિત કરવામાં તેટલી વધુ મુશ્કેલી પડશે." તાજેતરમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે હરિપ્રસાદ @ કિશન સાહુ વિરુદ્ધ છત્તીસગઢ રાજ્ય (૨૦૨૩ લાઈવ લો સુપ્રીમ કોર્ટ ૯૬૮) માં, શરદ બિરધી ચંદ સારડા વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય (૧૯૮૪ (૪) એસ.સી.સી. ૧૧૬) ના સીમાચિહ્નરૂપ કેસનો સંદર્ભ આપતા, ઝેર દ્વારા હત્યાના કેસોમાં સાબિત કરવાના સંજોગોનો પુનરોચ્ચાર કર્યો, એટલે કે (અ) આરોપી માટે ઝેર આપવાનો સ્પષ્ટ હેતુ; (બ) ઝેરને કારણે મૃત્યુ; (ક) આરોપી પાસે ઝેર હોવું જોઈએ; (ડ) ઝેર આપવાની તક.

૧૬. આ કેસની હકીકતોને સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલા કાયદાની કસોટી પર ધ્યાનમાં લેવાની છે.

૧૭. હાથ પરના કેસમાં, ફરિયાદપક્ષે તેના કેસને પ્રસ્થાપિત કરવા માટે નીચેના સંજોગો પર ભરોસો મૂક્યો છે:

(૧) તારીખ ૧૫/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ, ૧૨:૪૫ થી ૧૩:૧૫ કલાકની વચ્ચે, જેતપુર શહેર, જિલ્લો: રાજકોટ ખાતે, અપીલકર્તા આરોપીએ મૃતક મનીષ

બાબુભાઈ મકવાણા અને કૌશલ રશિક પારેખને તેના ઘરે ઠંડા પીણા કુટ બીયર પીવા માટે બોલાવ્યા હતા.

(૨) જ્યારે અપીલકર્તા આરોપી દ્વારા મૃતકોને બોલાવવામાં આવ્યા હતા, ત્યારે તેઓ શહેરના મંદિર વિસ્તારમાં ભેગા થયા હતા, તેમની સાથે તેમના બે મિત્રો એટલે કે પરેશ @ હકલો ગજેરા (ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦) અને મનીષ @ કારો હતા.

(૩) અપીલકર્તા આરોપીને શંકા હતી કે મૃતક મનીષને તેની પત્ની સાથે અફેર હતું અને તેથી જ તેમને તેના ઘરે બોલાવવામાં આવ્યા હતા.

(૪) અપીલકર્તા આરોપીએ બંને મૃતકો તેના ઘરે પહોંચે તે પહેલાં, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૫ કેવલ જયસ્વાલની માલિકીની પાનની દુકાન નજીક ઠંડા પીણાના બે પાર્સલ મેળવવાની વ્યવસ્થા કરી હતી.

(૫) અપીલકર્તા આરોપીએ ઘટના પહેલા ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૬ નરેશ @ પપ્પુ ગોવિંદ ધાંધા દ્વારા સંચાલિત અને માલિકીની શક્તિ બંધેશ નામની ફેક્ટરીમાં કામ કર્યું હતું અને તેની નોકરી દરમિયાન, ગુપ્ત રીતે તેણે ફેક્ટરી વિસ્તારમાં કથિત રીતે પડેલા ઝેરી પદાર્થ સોડિયમ નાઇટ્રેટ મેળવવાની વ્યવસ્થા કરી હતી.

(૬) અપીલકર્તા આરોપી દ્વારા આપવામાં આવેલા આમંત્રણને કારણે, બંને મૃતકો આરોપીના ઘરે ગયા અને તેમને સોડિયમ નાઇટ્રેટ ઝેર ભેળવેલ કુટ બીયરનો ગ્લાસ પીવડાવવામાં આવ્યો.

(૭) ઝેર ભેળવેલ કુટ બીયર પીધા પછી, બંને આરોપીઓ (મૃતકો) અપીલકર્તા આરોપીનું ઘર છોડીને શહેરના મંદિર વિસ્તારમાં આવ્યા અને મંદિરના બાંકડા પર બેઠા અને ઝેર આપવાને કારણે, તેઓ અર્ધ બેભાન અવસ્થામાં ગયા અને ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ અને અન્ય લોકોએ તેમને જોયા અને તરત જ નજીકની હોસ્પિટલમાં લઈ ગયા જ્યાં તેમને મૃત જાહેર કરવામાં આવ્યા અને કેમિકલ એનાલિસિસ રિપોર્ટ વિસેરામાં મળેલું સોડિયમ નાઈટ્રેટ ઝેર સૂચવે છે અને જે ફેક્ટરીમાંથી લીધેલા નમૂના સાથે મેળ ખાય છે.

૧૮. ઉપરોક્ત હકીકતો અને સંજોગોમાં, અમારા વિચારણા માટે જે પ્રશ્ન ઉદ્ભવે છે તે એ છે કે શું ઉપરોક્ત સંજોગો – (૧) થી (૭) માત્ર આરોપીના દોષ તરફ આંગળી ચીંધતી શૃંખલા બનાવે છે અને શું હકીકતો અપીલકર્તા આરોપીના દોષના અનુમાન તરફ દોરી જવા સક્ષમ છે?

૧૯. સ્વીકાર્ય રીતે, ફરિયાદપક્ષનો કેસ માત્ર સંજોગોવશાત પુરાવા પર આધારિત છે. રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓની ઝીણવટભરી તપાસ કર્યા પછી, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ પરેશ @ હકલો ચંદુભાઈ ગજેરા મહત્વના સાક્ષી છે કારણ કે તારીખ ૧૫/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ, તેઓ અન્ય મિત્ર શ્રી મનીષ @ કારો સાથે મૃતકો દ્વારા અપીલકર્તા આરોપી દ્વારા આપવામાં આવેલા ઠંડા પીણા પીવાના આમંત્રણનો સ્વીકાર કરવો કે નહીં તે અંગેના નિર્ણય લેતી વખતે હાજર હતા. એ

હકીકત સ્વીકાર્ય છે કે સાક્ષી ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ એ પોલીસ સમક્ષ વહેલામાં વહેલી તકે એ વાત જાહેર કરી ન હતી કે મૃતકોને અપીલકર્તા આરોપી દ્વારા ઠંડા પીણા પીવા માટે આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું અને તે આધારે, બચાવ પક્ષે હુમલો કર્યો છે કે સાક્ષી ઊભો કરેલ સાક્ષી છે અને તેની હાજરી શંકાસ્પદ છે અને વહેલામાં વહેલી તકે સાચી હકીકતો જાહેર ન કરવા માટે કોઈ પૂરતી સમજૂતીની ગેરહાજરીમાં ફરિયાદપક્ષની વાર્તા પર શંકા પેદા થાય છે. ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ ની જુબાનીની ઝીણવટભરી તપાસ કરતાં, અમને જણાયું કે તેના બે મિત્રોના અકાળે મૃત્યુને કારણે, તે આઘાતમાં હતો અને તેને એવી આશંકા હતી કે પોલીસ તેને આ ઘટનામાં ફસાવી શકે છે. તે સાચું છે કે સાક્ષી ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ એ તેની જુબાનીમાં જણાવ્યું હતું કે ઘટનાની તારીખથી ગુનાની નોંધણી સુધી, તેણે કોઈને કહ્યું નથી કે મૃતકોને અપીલકર્તા દ્વારા તેના ઘરે બોલાવવામાં આવ્યા હતા. બીજી બાજુ, ફરિયાદી ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૦૬ મનીષ પરીખ કે જે મૃતક કૌશલનો ભાઈ છે તેણે સ્વીકાર્યું કે ઘટનાના દિવસે તેને ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ પાસેથી ખબર પડી કે અપીલકર્તાએ તેના ભાઈને તેના ઘરે બોલાવ્યો હતો. અમે પ્રસ્થાપિત કાનૂની સ્થિતિ વિશે સભાન છીએ કે સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૧૬૧ હેઠળ સાક્ષીની તાત્કાલિક પૂછપરછ અદાલતને સાક્ષીઓની વિશ્વસનીયતા વિશે ખાતરી આપે છે. તેમ છતાં, એ પણ સમાન રીતે પ્રસ્થાપિત છે કે જ્યારે સાક્ષીએ ઘટનાના બનવાની હકીકતો જાહેર ન કરવા માટે વ્યાજબી સમજૂતી આપી હોય, ત્યારે માત્ર સાક્ષીઓની મોડી તપાસ એ વિશ્વસનીય પુરાવાને નકારવા માટે પૂરતી

નથી. વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ મજૂર હોવાથી અને સમાજના નીચલા સ્તરમાંથી આવતો હોવાથી, ઘટના પછી તરત જ તપાસની હકીકતો જાહેર ન કરવી તે વાજબી ગણાશે કારણ કે તેને આશંકા હતી કે પોલીસ તેની ધરપકડ કરી શકે છે. આવા સંજોગોમાં, પાંચ દિવસના સમયગાળા માટે સાક્ષીની મોડી તપાસ એ અપીલકર્તાના આમંત્રણ અને અન્ય બાબતો પરના તેના પુરાવાને નકારવા માટેનું કારણ નથી. સાક્ષી અપીલકર્તા તેમજ મૃતકોનો મિત્ર હતો અને તે અપીલકર્તા તેમજ મૃતક મનીષના ભૂતકાળને જાણતો હતો અને તેણે સ્પષ્ટતા કરી હતી કે અપીલકર્તાને તેના મનમાં શંકા હતી કે મૃતક મનીષને તેની પત્ની સાથે સંબંધો હોઈ શકે છે અને ઘટના પહેલા તેમની વચ્ચે ઝઘડો થયો હતો અને તેથી જ, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ એ બંને મૃતકોને ચેતવ્યા હતા કે ઠંડા પીણા આપવાના બહાને અપીલકર્તા બદલો લઈ શકે છે અને તેમને મારી શકે છે, પરંતુ ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ ની હાજરીમાં અપીલકર્તા દ્વારા મૃતક મનીષને વારંવાર કરવામાં આવેલા ફોન એ અપીલકર્તાના આમંત્રણ સાથે સંમત થવા અને સ્વીકારવાનું કારણ હોઈ શકે છે. વધુમાં એ નોંધવું જરૂરી છે કે ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ એ બંને મૃતકો અપીલકર્તાના ઘરની અંદર ગયા પછી, અપીલકર્તાના ઘરની બહાર નજર રાખી હતી જેથી કોઈ પણ સંજોગોમાં, જો ઘરમાં કંઈક થાય, તો તે બંને મૃતકોને બચાવવા આવી શકે અને થોડા સમય પછી, સાક્ષીને લાગ્યું કે ઘરમાં કંઈ થશે નહીં અને તેથી, તે અન્ય મિત્ર મનીષ @ કારો સાથે સ્થળ છોડી ગયો. આવા સંજોગોમાં, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ ના પુરાવાની

ઝીણવટભરી તપાસ કરતાં, ઘટના સમયે બંને મૃતકો સાથે સ્થળ પર તેની હાજરી સાબિત અને પ્રસ્થાપિત થાય છે અને અમને તે બાબતે કોઈ શંકા નથી અને તેણે તે કસોટી પસાર કરી છે કે તે સત્ય બોલી રહ્યો છે અને તે બંને મૃતકો સાથેના તેના સંબંધોને કારણે આરોપીની વિરુદ્ધ જુબાની આપી રહ્યો નથી. આવા સંજોગોમાં, ફરિયાદપક્ષ દ્વારા જે પહેલા, બીજા અને ત્રીજા સંજોગો પર ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો છે તે સાબિત અને પ્રસ્થાપિત થાય છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ ના પુરાવાના આધારે, તારીખ ૧૫/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ બપોરના સમયે આરોપી અને બે મૃતક વ્યક્તિઓનું તેના ઘરે મળવાનો સંજોગ સાબિત અને પ્રસ્થાપિત થાય છે અને તેમને અપીલકર્તા દ્વારા ઠંડા પીણા પીવાની ઓફર કરવામાં આવી હતી અને તે વધુમાં સાબિત થાય છે કે, અપીલકર્તા અને મૃતક મનીષના સંબંધો સૌહાર્દપૂર્ણ નહોતા કારણ કે અપીલકર્તાને તેના મનમાં શંકા હતી કે, મૃતક મનીષ દ્વારા તેની પત્ની સાથે અફેર હતું અને ઉક્ત હકીકતો ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૦૬ અને અન્ય મિત્રો મનીષ @ કારોની જાણમાં હતી. ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી મનીષ @ કારોને પડતો મૂક્યો છે કારણ કે જરૂરી હકીકતો પહેલેથી જ મહત્વના સાક્ષી ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ દ્વારા પ્રગટ કરવામાં આવી હતી અને પુનરાવર્તન ટાળવા માટે, ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી મનીષ @ કારોની તપાસ કરી નથી. મહત્વના સાક્ષીની તપાસ ન કરવા બાબતે, સુપ્રીમ કોર્ટે તેના વિવિધ ચુકાદાઓમાં અવલોકન કર્યું અને ઠરાવ્યું છે કે, અદાલતે પહેલા રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવાઓની વિશ્વસનીયતાનું મૂલ્યાંકન કરવું

જરૂરી છે અને જો અદાલત પુરાવાઓને ભરોસાપાત્ર માને છે, તો જુબાની સ્વીકારવી જોઈએ અને તેના પર કાર્ય કરવું જોઈએ ભલે અન્ય સાક્ષીઓ ઉપલબ્ધ હોય કે જેઓની પણ તપાસ કરી શકાઈ હોત, પરંતુ કરવામાં આવી નથી. તખાજી હીરાજી વિરુદ્ધ ઠાકોર કુબેરસિંહ (૨૦૦૧) ૦૬ એસ.સી.સી. ૧૪૫ માં, અન્ય સાક્ષીઓની તપાસ ન કરવાના મુદ્દે, સુપ્રીમ કોર્ટે એવો ગુણોત્તર (રેશિયો) નક્કી કર્યો કે, જો પહેલેથી તપાસવામાં આવેલા સાક્ષીઓ વિશ્વસનીય હોય અને તેમના મુખેથી આવતી જુબાની નિષ્કલંક હોય, તો અદાલત અન્ય સાક્ષીઓની તપાસ ન કરવાની હકીકતથી પ્રભાવિત થયા વગર સુરક્ષિત રીતે તેના પર કાર્ય કરી શકે છે. વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ મનીષ @ કારોના પુરાવાની કાળજીપૂર્વક તપાસ કરવામાં આવી છે અને તેના પુરાવાને સમગ્ર રીતે વાંચ્યા પછી, અમને તેના નિવેદનમાં સત્યનો અંશ જણાય છે અને તેનું વર્તન પણ સ્વાભાવિક જણાય છે.

૨૦. બચાવ પક્ષે ફરિયાદપક્ષના કેસ પર એ આધારે શંકા ઉભી કરી છે કે, મૃતકના ભાઈ દ્વારા એફ.આઈ.આર. આપવામાં વિલંબ થયો હતો અને ફરિયાદી અને ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ ના પુરાવામાં ભૌતિક વિરોધાભાસ છે, જે છેલ્લે મૃતકોની કંપનીમાં જોવા મળ્યો હતો. તે સાચું છે કે, તારીખ ૧૫/૦૫/૨૦૧૧ ની ઘટના માટે તારીખ ૨૧/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં આવી હતી. રેકૉર્ડ પરના પુરાવા દર્શાવે છે કે ફરિયાદી ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૦૬ ને

ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ પાસેથી માહિતી મળી હતી કે બંને મૃતકો છેલ્લે તેની કંપનીમાં હતા અને અપીલકર્તા દ્વારા ઠંડા પીણા પીવા માટે આપવામાં આવેલા આમંત્રણને કારણે અપીલકર્તાના ઘરે ગયા હતા. આ સંબંધમાં, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ એ જણાવ્યું છે કે, ૦૫ દિવસ દરમિયાન, તેણે ઉક્ત હકીકતો કોઈને જાહેર કરી ન હતી. જ્યાં સુધી એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં વિલંબનો સંબંધ છે, ફરિયાદીએ સ્પષ્ટતા કરી હતી કે તેઓ જરૂરી ઇનપુટ્સ મેળવવાની પ્રક્રિયામાં હતા અને તેના ભાઈના અકાળે મૃત્યુને કારણે તે આઘાત અને આંચકામાં હતો. એ નોંધવું સુસંગત છે કે, અકસ્માતે મોતના ઇન્કવાયરી દરમિયાન ફરિયાદીનું નિવેદન ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૭ રામજી બગડા, હેડ કોન્સ્ટેબલ દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું હતું. ફરિયાદી દ્વારા વિધિવત હસ્તાક્ષર કરાયેલ નિવેદનની નકલ આંક ૪૮ પર રેકૉર્ડ પર છે. નિવેદનના છેલ્લા ફકરામાં, ફરિયાદીએ જણાવ્યું હતું કે "તેના ભાઈનો કોઈ દુશ્મન નથી અને તેના પર કોઈ નાણાકીય જવાબદારી નહોતી અને તેથી, તેને તેના મૃત્યુ પર વ્યાજબી શંકા છે અને તે ઘટનાના પાસા પર તપાસ કરી રહ્યો છે અને પછીથી તે વિગતવાર જણાવશે કારણ કે, આ તબક્કે, તેઓ આઘાત અને આંચકામાં છે અને તેથી, તે વધુ કંઈ જાહેર કરવા માંગતો નથી." અમે ફરિયાદીના નિવેદન આંક ૪૮ ને કાળજીપૂર્વક વાંચ્યું છે. એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં ૦૫ દિવસનો વિલંબ ફરિયાદી દ્વારા સંતોષકારક રીતે સમજાવવામાં આવ્યો છે કારણ કે ઘટનાની જાણ વધુ તપાસ હેઠળ હતી અને તેના ભાઈના કોઈ પણ કારણ વગર અચાનક મૃત્યુને કારણે, તે ઘટનાના

દિવસે અથવા તે પછી સંપૂર્ણ હકીકતો જાહેર કરવાની સ્થિતિમાં ન હોઈ શકે. અમે કાયદાની પ્રસ્થાપિત સ્થિતિ વિશે સભાન છીએ કે ફોજદારી કેસમાં પ્રથમ માહિતી અહેવાલ (એફ.આઈ.આર.) ટ્રાયલ દરમિયાન રજૂ કરાયેલા મૌખિક પુરાવાઓને સમર્થન આપવાના હેતુ માટે અત્યંત મહત્વપૂર્ણ અને મૂલ્યવાન પુરાવો છે. પોલીસને ગુનો બન્યાની તાત્કાલિક જાણ કરવાનો ઉદ્દેશ્ય, જે સંજોગોમાં ગુનો કરવામાં આવ્યો હતો, વાસ્તવિક ગુનેગારોના નામ અને તેમના દ્વારા ભજવવામાં આવેલ ભાગ તેમજ ઘટના સ્થળે હાજર રહેલા પ્રત્યક્ષ સાક્ષીઓના નામ અંગે વહેલી માહિતી મેળવવાનો છે. એફ.આઈ.આર. ને પુરાવાના ભૌતિક ભાગ તરીકે ગણી શકાય નહીં અને તેનો ઉપયોગ માત્ર ફરિયાદીના પુરાવાને સમર્થન આપવા અથવા વિરોધાભાસ દર્શાવવા માટે જ થઈ શકે છે અને એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં અયોગ્ય અથવા અવાજબી વિલંબ શંકા પેદા કરી શકે છે જે અદાલતને સંભવિત હેતુ અને વિલંબની સમજૂતી શોધવા અને ફરિયાદપક્ષના વર્જનની વિશ્વસનીયતા પર તેની અસર ધ્યાનમાં લેવા માટે સાવધ કરે છે. ચોક્કસપણે, એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં વિલંબ એ ફરિયાદપક્ષ કેસ વિરુદ્ધ પ્રતિકૂળ અનુમાન કાઢવા માટે પૂરતું કારણ ગણી શકાય નહીં અને ન તો તેને ફરિયાદપક્ષના કેસ માટે ઘાતક ગણી શકાય. અદાલતે દરેક કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાને રાખીને વિલંબના કારણોની ખાતરી કરવાની હોય છે અને જો કારણો કોઈ આવૃત્તિ ઘડી કાઢવાના પ્રયત્નને આભારી ન હોય, તો માત્ર વિલંબ એ ફરિયાદપક્ષ કેસ માટે ઘાતક બની શકે નહીં. (હરિ પ્રસાદ કિશન સાહુ વિરુદ્ધ

છત્તીસગઢ રાજ્ય, (૨૦૨૪) ૦૨ એસ.સી.સી. ૫૫૭). વર્તમાન કેસમાં, ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ, ફરિયાદી જે આઘાત અને આંચકામાં હતો, કારણ કે કોઈ કારણ વગર, તેના ભાઈનું મૃત્યુ ઝેર આપવાને કારણે થયું હતું અને તે વધુ તપાસ અને તેના સંતોષ વગર ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ પાસેથી મળેલી હકીકતો જાહેર કરવા માંગતો નથી અને તેથી જ, જ્યારે તેનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું (આંક ૪૮), ત્યારે તેણે પછીના તબક્કે સાચી હકીકતો જાહેર કરવાનો પોતાનો અધિકાર અનામત રાખ્યો હતો અને તે પણ જણાવ્યું હતું કે તે શા માટે સંપૂર્ણ હકીકતો જાહેર કરી રહ્યો નથી. તેથી, ફરિયાદી ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૦૬ દ્વારા આશરે ૦૫ દિવસ માટે મોડી એફ.આઈ.આર. નોંધાવવા માટે આપવામાં આવેલી સમજૂતી ખાતરીદાયક છે અને વર્તમાન કેસમાં, ૦૫ દિવસનો વિલંબ ફરિયાદપક્ષ કેસ માટે ઘાતક રહેશે નહીં અને તે ફરિયાદપક્ષ કેસ વિરુદ્ધ પ્રતિકૂળ અનુમાન કાઢવાનું મેદાન બનશે નહીં.

૨૧. બચાવ પક્ષે એવો મુદ્દો ઉઠાવ્યો છે કે તપાસ કરનાર અધિકારી (આઈ.ઓ.) અપીલકર્તા આરોપી અને મૃતક મનીષની કોલ વિગતો મેળવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે, કારણ કે અપીલકર્તાનું કૃત્ય સાબિત કરવા માટે, મૃતકને તેના ઘરે બોલાવવો અને ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ ના વઝ નને સમર્થન આપવા માટે, કોલ વિગતોના પુરાવા મહત્વપૂર્ણ અને અત્યંત અગત્યના છે અને આ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ ના વઝનને સ્વીકારી શકાય નહીં. અગાઉના

ફરિયાદોમાં અમે ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૦૬ ના પુરાવાની વિશ્વસનીયતા અને ભરોસાપાત્રતા વિશે વિગતવાર ચર્ચા કરી છે. એ વાતમાં કોઈ શંકા નથી કે આઈ.ઓ. દ્વારા સી.ડી.આર. પુરાવા એકત્રિત કરવામાં આવ્યા નથી. સી.ડી.આર. ના પુરાવા એ ભૌતિક પુરાવા નથી પરંતુ તે સમર્થક પુરાવો છે. વર્તમાન કેસમાં અપીલકર્તા આરોપી દ્વારા મૃતક મનીષને તેના મોબાઈલ કોલ પર બોલાવવાના પાસા પર ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૦૬ નો પુરાવો વિશ્વસનીય અને ભરોસાપાત્ર જણાયો છે કારણ કે તેની હાજરીમાં, અપીલકર્તાએ મૃતક કૌશલને ફોન કર્યો હતો અને બાદમાં મૃતક કૌશલે મળેલ આમંત્રણ વિશે ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ સાથે ચર્ચા કરી હતી. આવા સંજોગોમાં, સી.ડી.આર. ના પુરાવા રજૂ ન કરવાથી ફરિયાદપક્ષ માટે કોઈ પણ રીતે ઘાતક બનશે નહીં કે તે ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ ના વઝન વિશે શંકા પેદા કરશે નહીં.

૨૨. ઉપરોક્ત કારણોને ધ્યાને લેતા, તે સાબિત અને પ્રસ્થાપિત થાય છે કે તારીખ ૧૫/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ બપોરના સમયે, અપીલકર્તા આરોપી દ્વારા મૃતકોને તેના ઘરે ઠંડા પીણા પીવા માટે બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને તે સમયે આરોપીના મનમાં એવી શંકા હતી કે મૃતક મનીષને તેની પત્ની સાથે સંબંધો હતા.

૨૩. વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, ઝેર – સોડિયમ નાઇટ્રેટને કારણે થયેલા મૃત્યુના પાસા પર કોઈ વિવાદ નથી, કારણ કે કેમિકલ એનાલાઈઝરનો રિપોર્ટ સ્પષ્ટપણે મૃતકના પેટની વિગતોમાં અને શરીરના અન્ય ભાગોમાં સોડિયમ નાઇટ્રેટ ઝેરના અંશો મળ્યા હોવાનું સાબિત કરે છે. આમ, તેથી, અમને તે ઠરાવવામાં કોઈ સંકોચ નથી કે બંને મૃતકોનું મૃત્યુ સોડિયમ નાઇટ્રેટ ઝેરને કારણે થયું હતું.

૨૪. ફરિયાદ પક્ષે એ સાબિત કરવાની જવાબદારી છે કે સંબંધિત સમયે, આરોપી પાસે ઝેર હતું અને બંને મૃતકોને પોતાના ઘરે બોલાવીને, તેણે ફૂટ બીયર – ઠંડા પીણામાં સોડિયમ નાઇટ્રેટ નામનું ઝેર ભેળવ્યું હતું અને બંને આરોપીઓને તે પીવડાવ્યું હતું.

૨૫. વર્તમાન કેસની હકીકતો પર પાછા ફરતા, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ એ મહત્વના સાક્ષી છે અને તેમણે જોયું હતું કે બંને મૃતકો અપીલકર્તા – આરોપીના ઘરમાં ગયા હતા. સાક્ષી થોડા સમય માટે ઘરની નજીક હાજર હતા અને કોઈ અઘટિત ઘટનાના અભાવે, તેઓ ત્યાંથી નીકળી ગયા હતા અને ટૂંકા ગાળામાં, તેઓ નગરના મંદિર પાસે આવેલી પાનની દુકાને ગયા હતા અને પાન લીધા પછી, તેમણે જોયું કે, બંને મૃતકો મંદિરના બાંકડા પર પડ્યા હતા અને તેઓ અર્ધજાગૃત અવસ્થામાં હતા. જ્યાં સુધી અપીલકર્તા દ્વારા ફૂટ બીયરની વ્યવસ્થા

કરવા અને ખરીદવાનો સંબંધ છે, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૫ કેવલ જયસ્વાલની જુબાની દર્શાવે છે કે, બપોરના સમયે, અપીલકર્તા તેમની દુકાને આવ્યા હતા અને ઠંડા પીણા – ફ્રૂટ બીયરના બે પાર્સલ ખરીદ્યા હતા અને તેમણે આરોપી પાસેથી રૂપિયા ૧૦/- મેળવ્યા હતા. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે, આ સાક્ષી ઊભા કરાયેલા સાક્ષી છે અને વિવેકબુદ્ધિથી એ માનવા યોગ્ય નથી કે, પાનની દુકાનના માલિકને એવી યાદશક્તિ હોય કે અપીલકર્તા તેની દુકાને આવ્યા હતા, કારણ કે, દિવસ દરમિયાન સામાન્ય રીતે ઓછામાં ઓછા ૧૦૦ કે તેથી વધુ ગ્રાહકો દુકાને આવતા હોય છે. અમારા મતે, જેતપુર શહેર એક નાનું શહેર છે અને અપીલકર્તા નિયમિત ગ્રાહક હોવાથી, વેચનાર માટે તેની સાથે સારો સંબંધ રાખવો શક્ય હોઈ શકે છે અને સ્વાભાવિક રીતે તેના માટે ગ્રાહકનું નામ અને તેણે કઈ વસ્તુઓ ખરીદી છે તે યાદ રાખવામાં કોઈ મુશ્કેલી નથી. તેથી, ૧૫/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ બપોરના કલાકોમાં અપીલકર્તાએ ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૫ ની દુકાનની મુલાકાત લીધી હતી અને ઠંડું પીણું – ફ્રૂટ બીયર ખરીદ્યું હતું.

૨૬. ફરિયાદપક્ષનો કેસ છે કે અપીલકર્તા આરોપીને ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૬ નરેશ ઉર્ફે પપ્પુ ગોવિંદ ધાંધા દ્વારા દૈનિક વેતન પર રાખવામાં આવ્યા હતા અને મસ્ટરના ઉતારા મુજબ, તેમણે ૦૩/૦૫/૨૦૧૧ થી ૦૮/૦૫/૨૦૧૧ સુધી કામ કર્યું હતું અને તેની નકલ આંક ૪૬ પર રજૂ કરવામાં આવી છે. અમે ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૬ ના પુરાવાઓની કાળજીપૂર્વક તપાસ કરી છે. સાક્ષી

જેતપુરમાં 'શક્તિ બાંધેજ' ના નામે ફેક્ટરી ચલાવે છે અને તેમનું મુખ્ય કામ સાડીઓ (બાંધણી) છાપવાનું છે અને સાડીઓને અલગ-અલગ રંગો આપવા માટે, રંગ બનાવવા માટે સોડિયમ નાઈટ્રેટનો ઉપયોગ જરૂરી છે અને તે માટે, તેમણે દીપક કેમિકલ્સમાંથી ૫૦ કિલોની સોડિયમ નાઈટ્રેટની બેગ ખરીદી હતી અને તેનું ઇનવોઇસ **આંક** ૪૫ પર રજૂ કરવામાં આવ્યું છે. સાક્ષીના જણાવ્યા અનુસાર, મસ્ટરનો ઉતારો અપીલકર્તા – આરોપીના હસ્તાક્ષરમાં રાખવામાં આવતો હતો અને સાક્ષીના કહેવા મુજબ, તેઓ માસ્ટર હોવાથી મજૂર બાબતોનું સંચાલન કરતા હતા. સંજોગોમાં, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૬ નું કથન વિશ્વસનીય અને સ્વીકાર્ય છે અને તેમની પાસે અપીલકર્તા વિરુદ્ધ જુબાની આપવાનું કોઈ કારણ નથી. તેથી, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૬ ના આ પુરાવા સાબિત કરે છે કે, ઘટના પહેલા, અપીલકર્તા આરોપી ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૬ ની માલિકીની ફેક્ટરીમાં કાર્યરત હતા અને તેઓ જાણતા હતા કે, રંગ તૈયાર કરવા માટે સોડિયમ નાઈટ્રેટ કેમિકલનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

૨૭. હવે પ્રશ્ન એ છે કે શું આરોપીએ ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૬ ની ફેક્ટરીમાંથી સોડિયમ નાઈટ્રેટનો કેટલોક ભાગ ચોર્યા પછી, ઉક્ત ઝેર પોતાની પાસે રાખ્યું હતું અને ૧૫/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ, બંને મૃતકોને પોતાના ઘરે આમંત્રિત કરીને, તેમને ફૂટ બીયરમાં ભેળવેલું ઉક્ત ઝેર પીવડાવ્યું હતું? રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓની કાળજીપૂર્વક તપાસ કર્યા પછી, તે સાબિત થાય છે કે ૧૫/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ

બપોરના સમયે એટલે કે ૧૨-૦૦ વાગ્યે, અપીલકર્તા આરોપી દ્વારા બંને મૃતકોને બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને ત્યારબાદ, અપીલકર્તા આરોપીએ ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૫ ની દુકાનેથી ફૂટ બીયર ખરીદ્યું હતું અને મિસ્ટ્ર કોલ આપ્યો હતો, જે અંતિમ કોલ હતો અને પછી બંને મૃતકો અપીલકર્તા આરોપીના ઘરે ગયા હતા જે નગરના મંદિરની નજીક છે. ગુનાનો સમય દર્શાવ્યા મુજબ ૧૨-૪૫ થી ૧૩-૧૫ વચ્ચેનો હતો. આ પાસા પર, ફરિયાદપક્ષ સાક્ષી ૧૦ ના પુરાવા વધુ સ્પષ્ટ કરે છે કે ૨૦ થી ૨૫ મિનિટની અંદર, તેઓ ફરીથી મંદિર પાસે આવેલી પાનની દુકાને આવ્યા હતા અને પાન ખરીદ્યા પછી, તેમણે મંદિરના બાંકડા પર આરોપીની હાજરી નોંધી હતી. આવા સંજોગોમાં, ઉપર ઉલ્લેખિત સાબિત થયેલા સંજોગો, કાયદેસરના અનુમાન તરફ દોરી જાય છે કે આરોપી પાસે સોડિયમ નાઇટ્રેટ ઝેર ચોરવાની તક હતી અને તે તેની પાસે રાખવામાં આવ્યું હતું, અને ઘટનાના દિવસે, તેણે ખાસ કરીને માત્ર બે વ્યક્તિઓને જ આમંત્રિત કર્યા હતા અને ફૂટ બીયર ખરીદ્યા પછી, તેણે ઝેર ભેળવેલું પીણું તૈયાર કર્યું અને મૃતકોને તે ફૂટ બીયર એટલે કે ઠંડું પીણું હોય તેમ પીવા માટે આપ્યું. સમયગાળો એટલો ટૂંકો હતો કે અન્ય કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા ઝેર આપવાની બીજી કોઈ શક્યતા ધારી શકાય નહીં અથવા અનુમાન કરી શકાય નહીં અને અપીલકર્તાના ઘર અને નગરના મંદિર વચ્ચેનું અંતર પણ ઘણું ઓછું હતું અને તેથી જ બંને મૃતકો જેઓ નગરના મંદિરે એકઠા થતા હતા તેઓ મંદિરના બાંકડા પર આવ્યા હતા અને ઝેર આપવાને કારણે તેઓ અર્ધજાગૃત અવસ્થામાં જતા

રહ્યા હતા. બચાવ પક્ષે એ મુદ્દો ઉઠાવ્યો છે કે અપીલકર્તાના ઘરમાંથી બહાર નીકળતી વખતે બંને મૃતકોને કોઈએ જોયા નથી. અમારા મતે, મૃતકોએ અપીલકર્તાનું ઘર છોડી દીધું હતું તે વધુ પ્રસ્થાપિત કરવાની જરૂર નથી. સમયગાળો એટલો ટૂંકો હતો કે મૃતકો માટે અન્ય સ્થળની મુલાકાત લેવાની અને ઠંડું પીણું વગેરે પીવાની કોઈ શક્યતા નહોતી. આવા સંજોગોમાં, જ્યારે અપીલકર્તા તેના ઘરે એકલા હતા અને પૂર્વ આયોજિત મુજબ, જે રીતે તેમણે ઝેર મેળવ્યું અને પછી મૃતકોને તેમના ઘરે બોલાવ્યા, તે ચોક્કસપણે સાબિત કરે છે કે આરોપી પાસે મૃતકોને ઝેર આપવાની તક હતી અને સુપ્રીમ કોર્ટ અનંત લાગુ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં ઠરાવ્યા મુજબ, ઝેર આપીને હત્યા કરવાનો કેસ હંમેશા ગુપ્તતામાં હોય છે અને તેથી જ, તેણે કથિત રીતે ગુનો કરવામાં ઉપયોગમાં લેવાયેલા સ્ટીલના કન્ટેનર અને ગ્લાસ જેવા પુરાવાઓનો નાશ કર્યો હતો.

૨૮. નોંધાયેલા કારણોસર અને હકીકતો, પુરાવાઓ, આક્ષેપિત સંજોગોને ધ્યાને લેતા, જેનો ઉદ્દેશ આ ચુકાદાના ફક્ત-૧૭ માં કરવામાં આવ્યો છે, તે મક્કમપણે પ્રસ્થાપિત થાય છે અને ઘટનાઓની શૃંખલા નિર્ણાયક રીતે સૂચવે છે અને માત્ર એવા અનિવાર્ય નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જાય છે કે અપીલકર્તા આરોપી પોતે જ કથિત ગુનાનો ગુનેગાર છે. પરિણામે, ફરિયાદપક્ષ અપીલકર્તા – આરોપી વિરુદ્ધ પ્રબળ, સ્વીકાર્ય અને વિશ્વસનીય પુરાવા રજૂ કરીને બેવડી હત્યાનો આરોપ સાબિત કરવામાં સફળ રહ્યું છે.

૨૯. પરિણામસ્વરૂપ, અમને અપીલમાં કોઈ ગુણદોષ જણાતા નથી અને તે રદ કરવાને પાત્ર છે અને તે મુજબ, તેને રદ કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તા જામીન પર છે. તેને ૦૮ અઠવાડિયાની અંદર સજાનો બાકીનો ભાગ ભોગવવા માટે જેલ સત્તાધિકારી સમક્ષ આત્મસમર્પણ કરવાનો આદેશ આપવામાં આવે છે. તેના જામીન ખત રદ કરવામાં આવે છે અને જામીનદારને મુક્ત કરવામાં આવે છે. રજિસ્ટ્રીને તુરંત જ ટ્રાયલ કોર્ટને આર એન્ડ પી પરત મોકલવા નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

(ઈલેશ જે વોરા, ન્યાયમુર્તીશ્રી)

(આર ટી વચ્છાણી, ન્યાયમુર્તીશ્રી)

વિષય: સાંયોગિક પુરાવાના આધારે ઝેરી પદાર્થ પીવડાવી નેવડી હત્યા કરવાના ગુનામાં દોષિત ઠેરવવાના નિર્ણય અંગે

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.